

Konsultationsrapport - Aflandshage Vindmøllepark (Sverige, oktober 2022)

Kontor/afdeling

Center for vedvarende energi/Havvind

Dato

30. september 2022

J nr.

2019-82725

Den 22. november 2021 notificerede Danmark (i henhold til ESPOO-konventionens §§ 4 og 5) Sverige om, at Energistyrelsen gennemførte en offentlig høring af miljøkonsekvensrapporten (EIA) for Aflandshage Vindmøllepark i perioden 29. november 2021 til den 20. februar 2022. Sverige fremsendte sine bemærkninger til EIA'en inden for høringsfristen. Et første udkast til konsultationsrapport, blev sendt til kommentering hos de svenske myndigheder i foråret 2022 og et konsultationsmøde, der fokuserede på projektets påvirkning af fugle, blev afholdt den 29. april 2022. De svenske kommentarer, der blev sendt som opfølgning på konsultationsmødet og til den første konsultationsrapport er inkluderet i nærværende konsultationsrapport.

SKE/ARDB

Energistyrelsen gennemførte i perioden den 12. juli til den 6. september 2022 en supplerende offentlig høring for Aflandshage Vindmøllepark, hvor offentligheden bl.a. blev hørt over det nye materiale, som blev udarbejdet i forlængelse af den forudgående høring, herunder HOFOR's ansøgning om etableringstilladelse. Danmark notificerede på ny Sverige (i henhold til ESPOO-konventionens §§ 4 og 5). Bemærkninger fra de svenske myndigheder blev modtaget i september 2022 og er inkluderet i nærværende konsultationsrapport.

Denne konsultationsrapport sammenfatter således de bemærkninger, som er modtaget fra de svenske myndigheder i forbindelse med de tre Espoo-konsultationer samt afholdte konsultationsmøde, der er foretaget i forbindelse med høring af EIA-rapport og andre relevante dokumenter for Aflandshage Vindmøllepark.

Konsultationsrapporten er struktureret således, at det fremgår af teksten, hvornår de enkelte høringssvar er modtaget. Der fremgår både en vurdering af indkomne bemærkning fra bygherre (HOFOR) og en vurdering fra Energistyrelsen, som er myndighed for godkendelsesprocessen for Aflandshage Vindmøllepark.

Der er i høringsnotatet foretaget en vurdering af indkomne bemærkninger og forslag, opdelt efter emne. Følgende emner er kommenteret i høringsnotatet: A) *Fugle – feltundersøgelser*, B) *Fugle – vurderinger af projektets påvirkninger* C) *Fugle – afværgeforanstaltninger*, D) *Flagermus*, E) *Havpattedyr* og F) *Visuelle påvirkninger*.

Energistyrelsen har både i den første offentlige høring og i den supplerende offentlige høring tilbudt endnu et samrådsmøde om de svenske høringssvar, men de svenske myndigheder har ikke anmodet om et sådant møde.

1. Resumé og vurdering af hørings svar fra den 2. offentlige høring af Aflandshage Vindmøllepark.

Dette høringsnotat samler alle de kommentarer, som er modtaget under konsultation af Sverige i henhold til ESPOO-konventionens §§ 4 og 5 vedrørende Aflandshage Vindmøllepark i dansk søterritorium i Øresund syd for København. Sverige er blevet hørt 3 gange i forbindelse med denne ESPOO-konsultation:

- Under en indledende ESPOO-høring, som foregik fra den 29. november 2021 til den 20. februar 2022, og som inkluderer miljøkonsekvensrapporten for Aflandshage Vindmøllepark;
- I forbindelse med fremsendelse af første version af nærværende høringsnotat i maj 2022, som svarede på de kommentarer, der blevet modtaget under den første ESPOO-høring i perioden 29. november 2021 til den 20. februar 2022.;
- Under en afsluttende ESPOO-høring, som foregik fra den 12. juli til den 6. september 2022, og som inkluderer HOFORs ansøgning om etableringstilladelse.

Udover de nedenfor behandlede hørings svar, er der i September 2022 indkommet hørings svar fra Malmö Stad om støtte til projektet.

Vurdering af indkomne bemærkninger og forslag, opdelt efter emne

(A) Fugle - Feltundersøgelser og grundlag for vurderinger

Undersøgelsesmetoden

I flere hørings svar gives der udtryk for at der menes, at feltundersøgelse omfang er utilstrækkeligt, og at det er usikkert om undersøgelserne er foretaget fra de rigtige observationspunkter og på de rigtige datoer for at kunne dække fugletrækket. Feltundersøgelserne er ikke overordnet designet til at dække hele fugletrækket fra Sverige til Danmark igennem Øresund. Derimod har formålet været at fastslå, om det kendte træk fra Falsterbo til Stevns (og retur) har et forløb, så det kommer i kontakt med området for Aflandshage Vindmøllepark, samt at give basis for at kunne anslå størrelsen af dette fugletræk. Derfor er der valgt observationspunkter på nordsiden af Stevns og fra sydenden af Amager. Fra disse punkter kan vindmølleområdet overskues. Der er ikke valgt observationspunkter i den sydlige ende af Stevns, hvor hovedparten af trækket kommer ind fra Falsterbo, da vindmølleområdet ikke kan overskues herfra. Der er ikke observationspunkter på Falsterbo, da udtræksretningen herfra er godt kendt gennem standardiserede optællinger af Falsterbo Fuglestation og gennem feltundersøgelser gennemført i forbindelse med Krigers Flak Havmøllepark. Data fra såvel de standardiserede optællinger fra Falsterbo Fuglestation som fra Krigers Flak Havmøllepark vedrørende udtræk af fugle fra Falsterbo har således været til rådighed og er analyseret i [baggrundsrapporten](#).

Både i [baggrundsrapporten](#) og i mange af hørings svarene er det generelle fugletræk mellem Falsterbo og Stevns beskrevet, fx i forhold til forskellige vindretninger og -forhold. Som de afrapporterede undersøgelser og tidligere undersøgelser viser, er det tydeligt, at hovedtrækket om efteråret forlader Falsterbo i en sydvestlig retning, der medfører, at det ankommer til Sjælland i den sydlige ende af Stevns eller syd herfor. Det er også derfor de hyppigste observationer i Dansk Ornitologisk Forenings database (DOFbasen.dk) af fugletræk på Stevns er koncentreret i den sydlige halvdel af Stevns. Forundersøgelserne i forbindelse med etableringen af Krigers Flak Havvindmøllepark har således dokumenteret, at den overordnede trækretning for rovfugle, der forlader Falsterbo om efteråret, medfører, at det kun er en lille andel af trækket, der går imod området for Aflandshage Vindmøllepark. Dette forhold afspejles i de kollisionsestimater, der er angivet i [baggrundsrapporten](#) for efterårstrækket af rovfugle og traner. Disse estimater er relativt lave og afspejler at hovedtrækket ikke passerer området for Aflandshage Vindmøllepark.

Til feltundersøgelserne for Aflandshage Vindmøllepark er der anvendt en gængs marin radar (Furuno, X-band, 25 kW, 8 fods antenne), der kan følge de større arters træk til og fra mølleområdet. Det er ved forlængelse af de observerede trækspor muligt at opnå en indikation af om trækket går udenom eller igennem vindmølleområdet og i hvilket omfang. Kortlægning af fugletrækket med radar på skib i vindmølleområdet blev fravalgt, da kvaliteten af sådanne data oftest er ringe pga. ustabiliteten af skibet sammenholdt med den støj, bølger kan medføre på radaren. Reduktion af denne støj vil samtidig resultere i, at fugle-ekkoer fjernes over havet. Af denne årsag er der tale om en metode, der kun i et enkelt tilfælde tidligere har været anvendt i Danmark ved forundersøgelser for havvindmølleparker (ved Horns Rev).

Det skal også bemærkes, at flere hørings svar fremhæver, at der trækker 500 mio. fugle igennem området omkring Aflandshage Vindmøllepark. 500 mio. er dog det antal fugle, der estimeret forlader Sverige mod syd og ikke nødvendigvis det antal, der passerer Øresund. En meget stor del af trækket udgøres af spurvefugle, der overvejende trækker om natten og yderligere trækker over en bred front i stor højde. En meget stor del af dette træk vil passere syd om Øresund og flyve direkte mod Tyskland fra Sverige. Nattrækket og trækket af spurvefugle er overordnet behandlet i [baggrundsrapporten](#) og det er godtgjort, hvorfor Aflandshage Vindmøllepark ikke forventes at påvirke bestandene af spurvefuglene og øvrige nattrækkere negativt. Det er i øvrigt ikke det samlede trækvolumen, der er afgørende for den potentielle påvirkning fra den planlagte vindmøllepark. Det afgørende er i hvilket omfang den planlagte vindmøllepark forventes at påvirke den enkelte bestand eller delbestand.

Undersøgelsesindsatsen og vejrforhold

Også i forhold til undersøgelsesindsatsen kritiserer en del af hørings svarene, at det er svært at gennemskue om feltundersøgelserne har været udført på de rigtige dage og under alle vejrforhold, der vil kunne resultere i, at fuglene trækker igennem vindmølleområdet. Det har i feltundersøgelserne været tilstræbt at dække det mest fordelagtige vejr for fugletrækket inden for de enkelte 10-dages optællingsperioder. Det er i [baggrundsrapporten](#) godtgjort, at det for flere af de vigtige og mest sårbare arter er lykkedes at ramme de dage, hvor de største antal af arten trak. Det er f.eks. tydeligt vist for hvepsevåge, men også for bramgæs, som er fremhævet i hørings svarene, at forårstrækket er ramt med observationer på 30.000 bramgæs på en enkelt dag. Det er i [baggrundsrapporten](#) vurderet, at observationerne fra Bøgeskoven, Amager og Falsterbo er repræsentative for den del af trækket over Køge Bugt der kan passere igennem forundersøgelsesområdet for Aflandshage Vindmøllepark og dermed kan bruges til at kortlægge påvirkningerne fra Aflandshage Vindmøllepark på fuglebestandene.

Da det kun er den nordlige del af trækket fra Falsterbo til Stevns (og omvendt) der er dækket af feltundersøgelserne, ses der afvigelser i datamaterialet i forhold til fordelingen af enkelte arter når man sammenligner med de øvrige observationer fra Stevns i DOFbasen. Det er kun den nordlige andel af hele trækket fra Falsterbo til Stevns (og omvendt), der er relevant for mølleområdet, hvorfor det kun er det, der er undersøgt. Yderligere kan enkelte arter være overrepræsenteret, hvis de foretager lokale bevægelser i området. I dataanalysen er der taget højde for dette. For nogle arter, som fx rovfugle og trane, har det dog været nødvendigt at opstille scenarier om fx trækvolumen og flyvehøjder i mølleområdet for at sikre en estimering af den værste mulige påvirkning. Men der er i alle tilfælde anvendt et forsigtighedsprincip, der gør at vurderingen er gennemført på et meget konservativt grundlag.

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
Hørings svar Februar 2022: Länsstyrelsen Skåne (LS) finder, at forundersøgelser bør have en varighed på mere end 1 år, for at illustrere forskelle, der optræder mellem årene pga. vejrforhold.	Der er i vurderingerne medtaget data fra flere år gennem inklusion af eksisterende data fra Kriegers Flak og de udførte feltundersøgelser der løb over halvandet år. Derfra er variationen fra år til år medtaget i beregningerne og vurderingerne. Det har i feltundersøgelserne været tilstræbt at dække det mest fordelagtige vejr for fugletrækket indenfor de enkelte 10-dages optællingsperioder. Det er i baggrundsrapporten godtgjort, at det for flere af de vigtige og mest sårbare arter er lykkedes at ramme de dage, hvor de største	Det er Energistyrelsens vurdering, at de data, der er lagt til grund for vurderingerne, er robuste og af et tilstrækkeligt detaljeringsniveau for at lave en retvisende vurdering af projektets påvirkning af fugle. Energistyrelsen vurderer samtidig, at den valgte metodetilgang i vurderingerne er korrekt og at konklusionerne om projektets påvirkning på fugle er retvisende.

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
<p>De finder, at et års feltundersøgelser ikke dækker 'Worst case scenariet'.</p>	<p>antal af arten trak. Det er f.eks. tydeligt vist for hvepsevåge, men også for bramgæs, som er fremhævet i høringssvarene, at forårstrækket er ramt med observationer af 30.000 individer på en enkelt dag.</p> <p>Selv meget omfattende feltundersøgelser vil ikke kunne estimere omfanget af ekstreme vejsituationer og den eventuelle påvirkning af disse på en given bestand, da denne type af begivenheder netop er sjældne. Af samme årsag har de næppe nogen betydning på bestandsniveau.</p> <p>Det vurderes fortsat at vurderingerne af påvirkninger på fugle er baseret på et tilstrækkeligt datagrundlag, herunder at der er gennemført tilstrækkelige kortlægninger, og på saglige metoder. De fremkomne indsigelser har altså ikke givet anledning til at foretage yderligere undersøgelser idet grundlaget for de gennemførte beregninger og vurderinger fortsat vurderes at være tilstrækkeligt.</p>	
<p>Høringssvar Februar 2022: LS finder, at feltundersøgelserne ikke dækker alle arter, som er relevante for området. De henviser til, at der er mindst 200 arter i området, herunder også spætter, spurvefugle og fugle som trækker om natten.</p>	<p>Spætter, spurvefugle og fugle som trækker om natten er en del af et betydeligt antal arter, der trækker gennem Øresundsområdet forår og efterår. Det vil være tale om en meget lille andel af det samlede trækvolumen af disse arter, der passerer området for Aflandshage Vindmøllepark, jf. nedenstående.</p> <p>Det samlede trækvolumen er estimeret til 500 mio. fugle, men dette er det antal fugle, der estimeret forlader Sverige mod syd og ikke nødvendigvis det antal, der passerer Øresund. Hovedparten af det samlede træk udgøres af spurvefugle, der overvejende trækker om natten og yderligere trækker over en bred front i stor højde, hvorfor de passerer over vindmøllerne og ikke er i risiko for kollision. En meget stor del af dette træk vil passere syd om Øresund og flyve direkte mod Tyskland fra Sverige. Nattrækket og trækket af spurvefugle er overordnet behandlet i baggrundsrapporten og det er godtgjort, hvorfor Aflandshage Vindmøllepark ikke forventes at påvirke bestandene af spurvefuglene og øvrige nattrækkere negativt. Det er i øvrigt ikke det samlede trækvolumen, der er afgørende for den potentielle påvirkning fra den planlagte vindmøllepark. Det afgørende er i hvilket omfang den planlagte vindmøllepark forventes at påvirke den enkelte bestand eller delbestand.</p> <p>Det er dokumenteret, at antallet af kollisioner for nattrækkende fugle i et worst case scenario vil udgøre ca. 0,02 ‰ af et samlet trækvolumen på 350 millioner fugle, som passerer Arkonabassinet i løbet af et år (Welcker & Vilela 2019). Det</p>	<p>Energistyrelsen har ingen yderligere bemærkninger.</p>

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
	<p>er desuden vigtigt at nævne, at spætter, spurvefugle og fugle som trækker om natten typisk har en meget høj naturlig dødelighed under trækket. På denne baggrund vurderes det, at den potentielt negative påvirkning på denne artsgruppe, der i øvrigt typisk ikke er særligt følsom overfor ekstra dødelighed, er ubetydelig.</p>	
<p>Høringsvar Februar 2022: Länsstyrelsen Skåne (LS) mener at rapporten som ligger til grund for beregninger af mortalitet er fejlbehæftet, idet der mangler information om populationsstørrelse for 'de fleste fuglearter'.</p>	<p>Bestandsstørrelsen er ikke relevant for beregning af kollisionsestimater, da beregningen tager udgangspunkt i reelle observationer af fugle i undersøgelsesområdet. Beregningen inkluderer også et kollisionsestimat for udtrækket fra Falsterbo, der er baseret på det samlede udtræk, registreret i forbindelse med overvågning fra Falsterbo Fuglestation. De reelle observationer har vist at antallet af fugle, der passerer gennem området for Aflandshage Vindmøllepark, er relativt lille sammenlignet med det samlede træk af fugle fra Falsterbo. Dette gælder for alle observerede arter. Ud fra observationerne vurderes antallet af fugle brugt i beregningerne ikke at være for lavt.</p> <p>Kollisionsestimaterne er herefter relateret til de biogeografiske bestande af de enkelte arter der passerer igennem Øresund, deres bevaringsstatus og hvor store tab disse bestande kan tåle (via PBR). De bestandsstørrelser, der er anvendt ved beregning af PBR og dermed indgår i vurderingen af den potentielt negative påvirkning af den enkelte bestand fremgår af Appendix 1 (s. 121).</p> <p>Det vurderes derfor fortsat at vurderingerne af påvirkninger på fugle er baseret på et tilstrækkeligt datagrundlag, herunder at der er gennemført tilstrækkelige kortlægninger, og på saglige metoder. De fremkomne indsigelser har altså ikke givet anledning til at foretage yderligere undersøgelser idet grundlaget for de gennemførte beregninger og vurderinger fortsat vurderes at være tilstrækkeligt</p>	<p>Det er Energistyrelsens vurdering, at de data, der er lagt til grund for vurderingerne, er robuste og af et tilstrækkeligt detaljeringsniveau for at lave en retvisende vurdering af projektets påvirkning af fugle. Energistyrelsen vurderer samtidig, at den valgte metodetilgang i vurderingerne er korrekt og at konklusionerne om projektets påvirkning på fugle er retvisende.</p>
<p>Høringsvar Februar 2022: Naturvårdsverket (NV) savner oplysning om datagrundlag og modelberegninger for kollisionpåvirkninger, og mener, at placeringen af vindmølleparken vil have en negativ påvirkning</p>	<p>Der blev i forundersøgelserne gennemført omfattende feltundersøgelser, hvilket netop afspejler områdets vigtighed for trækkende fugle. Data fra disse, data fra Kriegers Flak og data fra Falsterbo Fuglestation er anvendt som grundlag for vurderingerne. Datagrundlag og vigtigheden af trækkorridoren fremgår af baggrundsrapportens indledende afsnit. Det er på denne baggrund, at det vurderes, at projektet ikke vil have en negativ påvirkning af de relevante fuglebestande.</p> <p>Det vurderes fortsat at vurderingerne af påvirkninger på fugle er baseret på et tilstrækkeligt datagrundlag, herunder at der er gennemført tilstrækkelige</p>	<p>Det er Energistyrelsens vurdering, at de data, der er lagt til grund for vurderingerne, er robuste og af et tilstrækkeligt detaljeringsniveau for at lave en retvisende vurdering af projektets påvirkning af fugle. Energistyrelsen vurderer samtidig, at den valgte metodetilgang i vurderingerne er korrekt og at konklusionerne om projektets påvirkning på fugle er retvisende.</p>

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
	kortlægninger, og på saglige metoder. De fremkomne indsigelser har altså ikke givet anledning til at foretage yderligere undersøgelser idet grundlaget for de gennemførte beregninger og vurderinger fortsat vurderes at være tilstrækkeligt.	

(B) Fugle – Vurderinger af projektets påvirkninger

Vurderinger

Som nævnt ovenfor har vurderingerne taget udgangspunkt i de observerede forekomster af fugle i området, herunder feltundersøgelser til dette projekt og feltundersøgelser for Krigers Flak projektet. Dette er sket under hensyntagen til områdets vigtighed som trækkorridor for fugle. Der er ikke noget i datamaterialet, der viser at placeringen af vindmølleparken har stor negativ indvirkning på det omfattende træk gennem og over Øresund. Dette gælder generelt og vurderingen er både i forhold til fortrængning af rastende fugle, barriereeffekt og kollisionsrisiko.

Kollisionsrisiko

Flere hørings svar angiver, at kollisionsestimaterne må være for lave i forhold til mange arter, især rovfugle og trane. Dette ville være korrekt, hvis man antog, at alle fugle der trækker fra Sverige til Danmark, passerer området for Aflandshage Vindmøllepark, men observationerne foretaget i forbindelse med feltundersøgelserne viser, at det er kun en del af dette træk der passerer vindmølleområdet. Det er disse feltobservationer og feltobservationerne fra Kriegers Flak, som kollisionsberegningerne er baseret på. Beregningerne laves normalt kun på baggrund af den fundne forekomst af fugle i området og de kortlagte trækretninger. Yderligere er der for enkelte arter antaget, at en meget stor andel af det anslåede antal fugle, der trækker igennem Øresund, passerer mølleområdet. Dette gælder især for trane, hvor en meget konservativ kollisionsberegning er foretaget ved at lade 15.000 individer, svarende til mere end en femtedel af den samlede svenske ynglebestand på 44.000 par, passere gennem undersøgelsesområdet både forår og efterår. Kollisionsestimateret på ca. 12 individer skal desuden ses i lyset af, at den samlede bestand er på omkring 130.000 individer. Ud fra et forsigtighedshensyn lod vi alle traner og rovfugle passere i rotorhøjde, idet vi på denne måde undgår at forholde os til, hvordan flyvehøjden påvirkes af vindforholdene. Det vurderes på baggrund af, at beregningerne for alle arter er baseret i forsigtige (konservative) antagelser, at de beregnede kollisionsestimater er sikre som grundlag for vurderingerne af påvirkninger på fuglebestandene.

[Baggrundsrapporten](#) forholder sig kun til arter, der er registreret i væsentlige antal i undersøgelserne. Dette indebærer nødvendigvis at nogle arter på Fuglebeskyttelsesdirektivets Bilag I kan udelukkes i vurderingen om projektet har negativ påvirkning på arten, udelukkende på grundlag af deres forekomst i Øresund og derfor ikke er vurderet specifikt i [baggrundsrapporten](#). Det skal dog fremhæves, at en del nattrækkende arter på bilag I er indeholdt i vurderingerne af nattrækket.

Antallet af estimerede kollisioner skal vurderes i forhold til bestandenes størrelse og deres følsomhed overfor ekstra dødelighed. Det fremgår af [baggrundsrapporten](#), at den forventede påvirkning fra Aflandshage Vindmøllepark på de relevante fuglebestande er ubetydelige.

Kumulative påvirkninger

Samlet set er antallet af årlige kollisioner i forhold til størrelsen af de bestande, der trækker gennem Øresund og raster nær Aflandshage Vindmøllepark, meget lavt. Der er således ingen af kollisionsestimaterne, der overstiger 2% af det beregnede PBR for trækfuglebestandene. Det skal understreges, at der ikke er tale om et tab på 2 pct af en population af fugle, men derimod 2 pct af den andel, som populationen kan bære at tabe. Dermed vurderes den samlede påvirkning af fugle fra kollisioner med Aflandshage Vindmøllepark at være ubetydelig, hvormed den samlede påvirkning fra kollisioner følgelig kategoriseres som lille. Dette gælder også, når vindmølleparkens påvirkning af fugle vurderes sammen med påvirkningen af andre menneskelige aktiviteter, herunder andre vindmølleprojekter nationalt og internationalt.

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
<p>Høringsvar Februar 2022: Länsstyrelsen Skåne (LS) finder, at grundlaget for at drage de konklusioner som miljøkonsekvensrapporten gør, ikke er tilstrækkeligt, både ift. hvad angår kollisioner for trækkende arter, hvor der ikke foreligger dokumentation for alle arter, og ift. hvad angår energibehov som udløses pga. barrierevirkning. LS finder, at der skal anlægges et forsigtighedsprincip.</p> <p>LS fremhæver især arterne på udpegningsgrundlaget for Fuglebeskyttelsesområdet Falsterbo-Foteviken og de arter der fremgår af Bevarandeplan for området. Dette er uddybet under og efter samrådsmødet med de svenske myndigheder.</p>	<p>Vurderingerne har haft særligt fokus på arter på Fuglebeskyttelsesdirektivets Bilag I. Bilag I omfatter 193 arter og underarter og det er på baggrund af denne, at der er foretaget en indledende udvælgelse af relevante arter. Vurderingerne af hvilke arter det er relevant at se nærmere på tager udgangspunkt i arternes reelle forekomst i undersøgelsesområdet og om de er på udpegningsgrundlaget i nærliggende Natura 2000-områder. Udvalget er foregået ved, at der indledningsvis er foretaget en vurdering af, om arterne forekom i området for Aflandshage Vindmøllepark, dvs. om arterne har en geografisk udbredelse og adfærd så de enten raster i eller kan passere igennem området. Dertil er der valgt inddragelse af arter, der er omfattet af udpegningsgrundlagene for de nærliggende fuglebeskyttelsesområder. Udpegningsgrundlagene mv. for de svenske Natura2000-områder er hentet i de gældende bevarandeplaner for områderne.</p> <p>Det fremgår af baggrundsrapportens Tabel 1, 2 og 3, hvilke arter, der er medtaget (og derved er vurderet relevante) i forhold til, mere detaljeret at vurdere de potentielle negative effekter af tilstedeværelsen af den planlagte vindmøllepark. For de fleste arter som indgår på udpegningsgrundlaget for Natura2000-områderne gælder det, at de er knyttet til selve NATURA 2000-områderne og det omgivende fladvand. Der er således ikke risiko for, at vindmølleparkerne vil kunne påføre disse bestande et habitattab, idet afstanden til vindmølleparken er tilstrækkelig til, at den ikke vil inddrage noget af fuglenes habitat. Ligeledes er det vurderet, at vindmølleparken ikke vil påføre bestandene en øget dødelighed i form af kollisioner eller udgøre en barriere for deres fourageringsbevægelser, da arterne ikke er registreret i området for Aflandshage vindmøllepark eller har en fourageringsafstand fra Natura 2000-områderne, der gør at de ikke vil bevæge sig ud til vindmøllerne og kan kolliderer med dem. Disse arter behandles derfor ikke yderligere i baggrundsrapporten.</p>	<p>Projektets påvirkning på fugle er vurderet og beskrevet i miljøkonsekvensrapportens afsnit 8.3 og i baggrundsrapport om fugle udarbejdet af DCE-Nationale Center for Miljø og Energi juli 2021. Der er som grundlag for vurderinger lavet særskilte feltundersøgelser udført i Køge Bugt og Øresund fra foråret 2019 til efteråret 2020. Resultaterne er sammenholdt med den eksisterende viden om fugletrækket i området, herunder feltundersøgelser for Krigers Flak Havmøllepark. Denne samlede viden er inddraget i vurderingerne. Resultaterne er sammenholdt med de kendte relationer, der er mellem havvindmøller og fugle, hvilket tilsammen har dannet baggrund for vurderingerne af risikoen for dels potentielle kollisioner mellem trækkende fugle og vindmøllerne samt den potentielle fortrængning af rastende vandfugle, som vindmøllerne også kan medføre.</p> <p>Det er Energistyrelsens vurdering, at de data, der er lagt til grund for vurderinger, er robuste og af et tilstrækkeligt detaljeringsniveau for at lave en retvisende vurdering af projektets påvirkning af fugle. Energistyrelsen vurderer samtidig, at den valgte metodetilgang i vurderingerne er korrekt og at konklusionerne om projektets påvirkning på fugle er retvisende.</p>

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
	<p>De øvrige behandlede arter er de arter omfattet af Fuglebeskyttelsesdirektivets bilag 1 og udpegningsgrundlagene for nærliggende Fuglebeskyttelsesområder, der er observeret i vindmølleområdet, samt øvrige arter der forekommer i Øresund i antal, hvor øget dødelighed kan påvirke arternes bestande fordi arterne passerer området for Aflandshage Vindmøllepark. Arterne, der vurderes på, vurderes både i forhold til deres generelle forekomst i området (af relevans for Fuglebeskyttelsesdirektivet) og deres lokale forekomst i forhold til Fuglebeskyttelsesområderne. Både i baggrundsrapporten og i miljøkonsekvensrapporten er påvirkningerne således prøvet og vurderet i forhold til de biogeografiske bestande og bestandene i de Natura 2000-områder, der muligvis kunne påvirkes.</p> <p>Beregningen af kollisioner, barriereeffekt, forstyrrelse og fortræng er foretaget på baggrund af reelle observationer i undersøgelsesområdet, men der er dog angivet et kollisionsestimat for udtrækket fra Falsterbo, der er baseret på det samlede udtræk, registreret i forbindelse med fuglestationens overvågning. De reelle observationer har f.eks. vist at antallet af fugle, der passerer gennem området for Aflandshage Vindmøllepark er relativt lille sammenlignet med det samlede træk af fugle fra Falsterbo. Tilsvarende er der i baggrundsrapporten modelleret fortrængning af rastende fugle. Disse modelleringer viser at kun edderfugl er i fare for at bliver fortrængt fra området for Aflandshage Vindmøllepark i antal der er relevant for den overvintrende bestand i Øresund. Denne fortrængning er dog relativ lille og vil ikke føre til en øget dødelighed gennem øget konkurrence om føden, der har betydning for bestandens bevaringsstatus i Øresund eller i Fuglebeskyttelsesområdet Falsterbo-Foteviken.</p> <p>Det er også i forbindelse med tidligere undersøgelser af barriereeffekten dokumenteret, at denne har minimal betydning for fuglenes samlede energiforbrug under trækket (Desholm & Kahlert 2005).</p> <p>Det vurderes fortsat at undersøgelser og vurderinger har sat fokus på alle relevante arter. Det vurderes også fortsat at vurderingerne af påvirkninger på fugle er baseret på et tilstrækkeligt datagrundlag, herunder at der er gennemført tilstrækkelige kortlægninger, og på saglige metoder. De fremkomne indsigelser har altså ikke givet anledning til at foretage yderligere undersøgelser idet grundlaget for de gennemførte beregninger og vurderinger fortsat vurderes at være tilstrækkeligt.</p>	

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
<p>Høringsvar Februar 2022: LS finder, at der mangler vurderinger af virkninger på relevante fuglearter som følge af fortrængning. Der peges på adgang til fødesøgning og leveområde.</p>	<p>Det fremgår af baggrundsrapporten, at fortrængningen af de arter, der forekommer i området, er af mindre omfang og dermed ikke vil påvirke bestandene negativt. I baggrundsrapporten er der modelleret fortrængning af rastende fugle i Øresund. Disse modelleringer viser at kun edderfugl er i fare for at bliver fortrængt fra området for Aflandshage Vindmøllepark i antal der er relevant for den overvintrende bestand i Øresund. Denne fortrængning er dog relativ lille og vil ikke føre til en øget dødelighed, gennem øget konkurrence om føden, der har betydning for bestandens bevaringsstatus i Øresund eller i Fuglebeskyttelsesområdet Falsterbo-Foteviken.</p> <p>Det vurderes fortsat at undersøgelser og vurderinger har sat fokus på alle relevante arter. Det vurderes også fortsat at vurderingerne af påvirkninger på fugle er baseret på et tilstrækkeligt datagrundlag, herunder at der er gennemført tilstrækkelige kortlægninger, og på saglige metoder. De fremkomne indsigelser har altså ikke givet anledning til at foretage yderligere undersøgelser idet grundlaget for de gennemførte beregninger og vurderinger fortsat vurderes at være tilstrækkeligt.</p>	<p>Det er Energistyrelsens vurdering, at de data, der er lagt til grund for vurderingerne, er robuste og af et tilstrækkeligt detaljeringsniveau for at lave en retvisende vurdering af projektets påvirkning af fugle. Energistyrelsen vurderer samtidig, at den valgte metodetilgang i vurderingerne er korrekt og at konklusionerne om projektets påvirkning på fugle er retvisende.</p>
<p>Høringsvar Februar 2022: Länsstyrelsen Skåne (LS) finder, oplandet som er lagt til grund for vurderinger, herunder også kumulative, er for snævert, idet migrationen som sker over Øresund repræsenterer et meget stort område i det kontinentale Europa og Skandinavien.</p> <p>LS finder, at kumulative vurderinger skal udarbejdes på baggrund af alle menneskeskabte presfaktorer, som kan samvirke med vindkraft.</p> <p>Naturvårdsverket (NV) finder, at de kumulative påvirkninger bør vurderes for en hel biogeografisk population, og at betydningsfulde migrationsruter skal friholdes for vindkraft.</p>	<p>Der sker allerede i dag en større udvikling af havvindmølleparker i regionen. Der er således etableret større havvindmølleparker ved Lolland-Falster (Nysted og Rødsand II), mens der ved Avedøre Holme, Lillgrund og Middelgrunden findes mindre mølleparker. Herudover er et antal havvindmølleparker under etablering eller planlagt, f.eks. ved Kriegers Flak, Nordre Flint og Bornholm. Alle disse projekter og planer er inddraget i de kumulative overvejelser.</p> <p>Det fremgår af baggrundsrapportens afsnit om kumulative effekter, at det for trækfugle er en særlig udfordring at kvantificere de kumulerede påvirkninger. Dette skyldes primært, at den rumlige skala ikke kun begrænser sig til det område, hvor vindmølleparkerne etableres. Det kræver således omfattende analyser at etablere den kritiske tærskel for bestande eller delbestande. For langt de fleste bestande, inkl. de bestande, der er behandlet i rapporten, er den nødvendige information om fx deres afgrænsning, oprindelse, trækforhold og demografiske forhold ikke tilgængelig. PBR-beregningen er netop anvendt for at kunne vurdere betydningen af en ekstra dødelighed i forhold til bestandenes størrelse og status. Indeholdt i PBR-vurderingen er også de eksisterende menneskelige presfaktorer som bestandene allerede er udsat for.</p>	<p>Det er Energistyrelsens vurdering, at de data, der er lagt til grund for vurderingerne, er robuste og af et tilstrækkeligt detaljeringsniveau for at lave en retvisende vurdering af projektets påvirkning af fugle, herunder også en vurdering af kumulative effekter. Energistyrelsen bemærker, at det i en tilladelse til projektet vil blive stillet vilkår om overvågning af fugle.</p>

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
<p>Kåvlinge Kommun (KK) finder at kumulative påvirkninger skal vurderes fra et bredere perspektiv, grundet på den ene side gode miljøforhold og på den anden side, et højt pres fra menneskelige aktiviteter, særligt peger de på fragmentering af habitater, bundpåvirkninger og barrierevirkninger for trækfugle.</p> <p>Høringsvar September 2022: <i>Birdlife Sverige finder at den kumulative påvirkning skal lægges oven på den eksisterende påvirkning fra ikke kun vindmølleparker i området men også øvrige påvirkninger og det i hele fuglenes trækvej (dvs. hele Europa)</i></p> <p><i>KK fastholder deres høringssvar fra januar 2022.</i></p>	<p>De relevante bestande er alle bestande der bevæger sig igennem og opholder sig i kontinentale Europa og Skandinavien i vigtige stadier af deres liv og derfor dækker vurderingerne påvirkninger af fuglebestande i et stort geografisk område.</p> <p>På baggrund af dette har PBR også været anvendt i forbindelse med vurderinger af påvirkningerne fra flere af de ovennævnte vindmølleprojekter. I forbindelse med Kriegers Flak og Bornholm vindmølleparker har der været stort fokus på de kumulerede virkninger. Eksempelvis beregnede Skov m.fl. (2015), at det kumulerede årlige antal kollisioner for trane forårsaget af etablerede og planlagte vindmølleparker på daværende tidspunkt ville være i størrelsesordenen 2.620-2.700. Dette antal var på niveau med PBR-tærskelværdien beregnet ud fra det daværende bestandsestimat for trane på omkring 84.000 individer. Det nuværende bestandsestimat for trane lyder på op mod 130.000 individer, hvilket er ensbetydende med en PBR-værdi på ca. 5.700 individer. Til sammenligning er den forventede maksimale årlige dødelighed for trane ved etablering af Aflandshage Vindmøllepark på 12 individer, hvilket er et beskedent bidrag i forhold til PBR-tærskelværdien. Det fremgår af artsgennemgangen, at den ekstra dødelighed, som forventes ved etableringen af de to vindmølleparker, i alle tilfælde udgør en forholdsvis lille andel af PBR-tærskelværdien. Der er dermed tale om beskedne bidrag til den ekstra dødelighed, som de aktuelle bestande kan tåle.</p> <p>I alle tilfælde ligger den ekstra dødelighed beregnet i baggrundsrapporten langt under PBR-tærskelværdien for de relevante bestande. Det vurderes derfor samlet set, at den kumulerede virkning som følge af kollisioner, barriereeffekt og fortrængning er ubetydelig set i forhold til bestandenes naturlige udsving og de øvrige påvirkninger, som bestandene udsættes for, herunder jagt, klimaændringer m.v. Hvorfor påvirkningen kan sidestilles med ingen påvirkning.</p> <p><i>Lagt oven i den eksisterende påvirkning, vil påvirkningen fra Aflandshage Vindmøllepark med andre ord føre til den samme påvirkning, som der allerede ses i dag og som er accepteret som bæredygtig for fuglebestandene.</i></p>	
<p>Høringsvar September 2022: <i>LS mener, at Miljøkonsekvensredøgørelsen har taget udgangspunkt i, at de enkelte</i></p>	<p><i>Der er i vurderingerne af fugle og i beregningerne af PBR, netop taget udgangspunkt i de biogeografiske bestande, dvs. de dele af den samlede bestand der trækker igennem undersøgelsesområde. Derfor er der netop taget hånd om evt. mindre delbestande der påvirkes. Det betyder også at eventuelle.</i></p>	<p>Energistyrelsen har ingen yderligere bemærkninger.</p>

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
<p><i>fuglearter udgøres af store populationer, mens LS finder, at vurderingerne skal tage udgangspunkt i subpopulationer.</i></p>	<p><i>subpopulationer, der må gemme sig i den samlede mængde fugle der trækker igennem Øresund, er indeholdt relativt i vurderingerne.</i></p> <p><i>Projektet medfører ingen væsentlige negative påvirkninger på hverken habitater eller havbund.A</i></p>	
<p>Høringsvar September 2022: <i>LS mener, at det er fejlagtigt at tage udgangspunkt i, at store populationer statistisk har større tab end mindre populationer, og LS fremhæver at små, truede populationer vil påvirkes negativt, uanset den statistiske sandsynlighed herfor.</i></p>	<p><i>Udgangspunktet i vurderingerne er de observerede forekomster af fugle under feltundersøgelserne. Påvirkningen af disse fugle er relateret til de populationer der bevæger sig igennem Øresund. Da det ikke er muligt at adskille de enkelte delbestande for de fleste af arterne, har alle bestandene den samme relative påvirkning. Dvs. at for de store delbestande påvirkes mange individer, hvorimod for de mindre delbestande påvirkes få individer. For små, truede delbestande vil påvirkningen derfor være næsten forsvindende lille. Med andre ord vil de store delbestande påvirkes på mange individer og de små delbestande på få-ingen individer, men relativt er påvirkningen den samme.</i></p>	<p>Energistyrelsen har ingen yderligere bemærkninger.</p>
<p>Høringsvar September 2022: <i>Birdlife Sverige mener at kollision for nattrækkende småfugle er undervurderet. Især da mørket og dårlig sigt kan skabe massedød. Samtidig udtrykker de bekymring ved, at modellerne for undvigerespons er behæftet med stor usikkerhed, og henstiller derfor til, at man anvender ekstra stor forsigtighed i vurderingerne.</i></p>	<p><i>Fugle som trækker om natten er en del af et betydeligt antal arter, der trækker gennem Øresundsområdet forår og efterår. Det vil være tale om en meget lille andel af det samlede trækvolumen af disse arter, der passerer området for Aflandshage Vindmøllepark, jf. nedenstående.</i></p> <p><i>Det samlede trækvolumen er estimeret til 500 mio. fugle, men dette er det antal fugle, der estimeret forlader Sverige mod syd og ikke nødvendigvis det antal, der passerer Øresund. Hovedparten af det samlede træk udgøres af spurvefugle, der overvejende trækker om natten og yderligere trækker over en bred front i stor højde, hvorfor de passerer over vindmøllerne og ikke er i risiko for kollision. En meget stor del af dette træk vil passere syd om Øresund og flyve direkte mod Tyskland fra Sverige. Nattrækket og trækket af spurvefugle er overordnet behandlet i baggrundsrapporten og det er godtgjort, hvorfor Aflandshage Vindmøllepark ikke forventes at påvirke bestandene af spurvefuglene og øvrige nattrækkere negativt. Det er i øvrigt ikke det samlede trækvolumen, der er afgørende for den potentielle påvirkning fra den planlagte vindmøllepark. Det afgørende er i hvilket omfang den planlagte vindmøllepark forventes at påvirke den enkelte bestand eller delbestand.</i></p> <p><i>Ligeledes er det korrekt at dårligt vejr kan få trækkende fugle til at søge tilflugt på det nærmeste land de kan finde. I den proces vil de også flyve i lavere højde og have større kollisionsrisiko. Det er dog vigtigt at bemærke at dette fænomen</i></p>	<p>Det er Energistyrelsens vurdering, at de data, der er lagt til grund for vurderingerne, er robuste og af et tilstrækkelige detaljeringsniveau for at lave en retvisende vurdering af projektets påvirkning af fugle. Energistyrelsen vurderer samtidig, at den valgte metodetilgang i vurderingerne er korrekt og at konklusionerne om projektets påvirkning på fugle er retvisende.</p>

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
	<p><i>kun forekommer når fugletrækket overraskes af pludselige omslag til dårligt vejr. Dette er en sjælden forekommende begivenhed, der højest forekommer et par gange årligt og ofte påvirker en lille del af det samlede træk. Normalt vil trækfuglene kun trække ud over vandet i godt vejr for at nedsætte risikoen for at omkomme under trækket.</i></p> <p><i>Det er derudover dokumenteret, at antallet af kollisioner for nattrækkende fugle i et worst case scenario vil udgøre ca. 0,02 % af et samlet trækvolumen på 350 millioner fugle, som passerer Arkonabassinet i løbet af et år (Welcker & Vilela 2019). Det er desuden vigtigt at nævne, at spætter, spurvefugle og fugle som trækker om natten typisk har en meget høj naturlig dødelighed under trækket. På denne baggrund er det vurderet, at den potentielt negative påvirkning på denne artsgruppe, der i øvrigt typisk ikke er særligt følsom overfor ekstra dødelighed, er ubetydelig.</i></p> <p><i>Der er i kollisionsberegningerne, og de estimer af kollisionsantal de frembringer, brugt konservative parametre, der leder til konservative kollisionsestimer. Resultaterne angiver så få kollisioner, at selv usikkerheder på flere hundrede procent ikke ville føre til ændrede vurderinger af påvirkningerne. Dette underbygger vurderingen af, at den potentielt negative påvirkning på denne artsgruppe er ubetydelig.</i></p>	
<p>Høringsvar September 2022: <i>Birdlife Sverige angiver at miljøvurderinger ikke vurderer kollisionsestimer korrekt og de mener at kollisionsestimerne med rovfugle undervurderer den reelle kollision.</i></p>	<p><i>Estimerne af kollisioner er foretaget på baggrund af reelle observationer i undersøgelsesområdet, men der er dog yderligere angivet et kollisionsestimat for udtrækket fra Falsterbo, der er baseret på det samlede udtræk, registreret i forbindelse med fuglestationens overvågning. De reelle observationer har f.eks. vist at antallet af fugle, der passerer gennem området for Aflandshage Vindmøllepark er relativt lille sammenlignet med det samlede træk af fugle fra Falsterbo. Den kilde Birdlife Sverige bruger til at underbygge deres synspunkt om, at miljøvurderingerne fejlvurderer kollisionsestimerne, bygger på data fra vindmølleparker på land hvor de finder at miljøvurderingerne ofte beregner forkerte kollisionsestimer, fordi der ikke tages hensyn til fuglenes lokale bevægelser i og igennem vindmølleparken og landskabet. Artiklen fremhæver følgende faldgruber i kollisionsestimer der skal tage hensyn til:</i></p> <p><i>Der kan ikke antages en lineær sammenhæng mellem observerede forekomster af fugle og kollisionsantal. Der skal derimod tages højde for de fysiske karakteristika omkring de individuelle vindmøller og de individuelle</i></p>	<p>Det er Energistyrelsens vurdering, at de data, der er lagt til grund for vurderingerne, er robuste og af et tilstrækkelige detaljeringsniveau for at lave en retvisende vurdering af projektets påvirkning af fugle. Energistyrelsen vurderer samtidig, at den valgte metodetilgang i vurderingerne er korrekt og at konklusionerne om projektets påvirkning på fugle er retvisende.</p>

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
	<p><i>bevægelsesmønstre af de påvirkede arter. Dette gælder især under hensyntagen til ændringer i bevægelserne i forskellige vejrforhold og vindretninger.</i></p> <p><i>I vurderingerne i baggrundsrapporten tages der hensyn til alle de faldgruber som fremhæves i kilden Birdlife Sverige henviser til. Der er i vurderingerne særligt vurderet i forhold til lokale forhold i Øresund. Ydermere fremhæver kilden en tilgang til miljøvurderinger i stil med dem brug i Storbritannien (meget lig den der bruges i Danmark).</i></p>	
<p>Høringsvar Februar 2022: Birdlife (BL) savner kumulative vurderinger af fortrængning af fuglene for såvel eksisterende som planlagte havvindprojekter i regionen. De finder, at det må blive tiltagende 'værre' for hvert projekt, og de peger samtidig på andre presfaktorer, som fiskeri og søfart.</p>	<p>Det fremgår af artsgennemgangen i baggrundsrapporten, at Aflandshages Vindmølleparks bidrag til den kumulerede påvirkning, som følge af kollisioner og fortrængning, samlet set er ubetydelig set i forhold til bestandenes naturlige udsving og de øvrige påvirkninger, de udsættes for, herunder menneskelige påvirkninger. I alle tilfælde ligger den ekstra dødelighed fra Aflandshage Vindmøllepark beregnet i baggrundsrapporten langt under PBR-tærskelværdien for de relevante bestande. Det vurderes derfor samlet set, at Aflandshage Vindmølleparks bidrag til den kumulerede virkning som følge af kollisioner, barriereeffekt og fortrængning er ubetydelig set i forhold til bestandenes naturlige udsving og de øvrige påvirkninger, som bestandene udsættes for, herunder jagt, regulering, klimaændringer m.v. Hvorfor påvirkningen fra Aflandshage Vindmøllepark kan sidestilles med ingen påvirkning.</p>	<p>Energistyrelsen har ingen yderligere bemærkninger,</p>
<p>Høringsvar Februar 2022: Lomma Kommun (LK) savner belysning af termik flaskehalse som fugle, herunder traner, anvender.</p> <p>Høring Maj 2022: <i>LK fastholder deres tidligere fremsendte høringssvar med den yderligere kommentar, at det tydeligt fremgår, at konsekvenserne for fugle bliver store, og at miljøkonsekvensredøgørelsen ikke viser dette tydeligt.</i></p>	<p>Det er uklart, hvad der menes med "termikflaskehalse", men forundersøgelserne er gennemført fra Bøgeskov, ligesom der indgår oplysninger om trækket fra Falsterbo i analysen. Begge lokaliteter, især Falsterbo, kan betragtes som "flaskehalse" for fugle, der anvender termik.</p> <p>Det fremgår yderligere at rovfugle givetvis kan tiltrækkes af havvindmøller under trækket, men der foreligger dokumentation for, at de undviger inden de når møllerne. For rovfuglene og trane, der anvender termik under trækket, er der i beregningen af kollisionsrisiko antaget, at alle fugle passerer vindmøllerne i rotorhøjde. Herigennem opnås konservative estimater af kollision, hvilket danner grundlag for robuste vurderinger.</p> <p>Det vurderes fortsat at vurderingerne af påvirkninger på rovfugle, traner og andre termiktrækkere er baseret på et tilstrækkeligt datagrundlag, herunder at der er gennemført tilstrækkelige kortlægninger, og på saglige metoder. De fremkomne indsigelser har derfor ikke givet anledning til at foretage yderligere</p>	<p>Energistyrelsen har ingen yderligere bemærkninger.</p>

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
<p>Høring September 2022: <i>LK fastholder deres tidligere høringssvar.</i></p> <p><i>LS anfører, at under dårlige vejrforhold kan termiktrækkere tiltrækkes af vindmøller og at fx rovfugle helst undgår åbent vand, hvorfor kollisionsrisikoen øges i trækruten mellem Falsterbo og Stevns.</i></p>	<p>undersøgelser idet grundlaget for de gennemførte beregninger og vurderinger fortsat vurderes at være tilstrækkeligt.</p> <p><i>Bygherre har ikke yderligere bemærkninger.</i></p>	
<p>Høringssvar Februar 2022: Naturvårdsverket (NV) finder, at selvom en procentdel kollisionsstab er lav, så er det faktiske antal højt.</p>	<p>Beregningen af kollisioner er foretaget på baggrund af reelle observationer i undersøgelsesområdet, men der er dog angivet et kollisionsestimat for udtrækket fra Falsterbo, der er baseret på det samlede udtræk, registreret i forbindelse med Falsterbo fuglestations overvågning. De reelle observationer har vist at antallet af fugle, der passerer gennem området for Aflandshage Vindmøllepark, er relativt lille sammenlignet med det samlede træk af fugle fra Falsterbo og Sverige. Ud fra observationerne vurderes antallet af fugle brugt i beregningerne ikke at være for lavt. Beregningerne bygger desuden på standardiserede gængse metoder og parametrene i beregningerne bygger på velunderbyggede værdier fra publicerede videnskabelige undersøgelser. I alle tilfælde er der anvendt konservative vurderinger og derfor vurderes det at antallet af fugle og deres følsomhed overfor vindmøllerne, ikke er for lav for arterne i beregningerne og vurderingerne.</p> <p>Dermed er det de faktiske antal kollisioner i forhold til bestandenes størrelse, der ligger til grund for vurderingen af den potentielle påvirkning. Det vurderes ikke om antallet af kollisioner er "højt", men alene om det er af en størrelsesorden, hvor det kan påvirke en given bestand negativt.</p> <p><i>Det skal understreges, at når miljøkonsekvensvurderingen forholder sig til en kollisionsrisiko på 2 pct af PBR, svarer dette ikke til 2 pct af en population eller subpopulation, men alene 2 pct af den andel, som den givne population kan bære at tabe.</i></p>	<p>Energistyrelsen har ingen yderligere bemærkninger.</p>
<p>Høringssvar Februar 2022:</p>	<p>Fugle er ikke omfattet af Habitatdirektivet, men Fuglebeskyttelsesdirektivet. Som en del af miljøkonsekvensrapporten for Aflandshage Havvindmøllepark er</p>	<p>Det er Energistyrelsens vurdering, at de data, der er lagt til grund for vurderingerne, er robuste og af et tilstrækkeligt detaljeringsniveau for at lave en</p>

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
<p>Naturvårdsverket (NV) finder at projektet er i modstrid med Habitatdirektivets art. 6.3, og afviser derfor ansøgningen. Dette begrundes i områdets betydning som korridor mellem Stevns og Falsterbo, og at der skal anlægges et forsigtighedsperspektiv (jf. Fuglebeskyttelsesdirektiv).</p>	<p>der gennemført en Natura 2000-konsekvensvurdering. Konsekvensvurderingen er gennemført i henhold til bestemmelserne i habitatdirektivets artikel 6.3 og dets implementering i dansk lovgivning.</p> <p>Beregninger og analyser er foretaget på baggrund af et omfattende og opdateret datagrundlag, og resultaterne viser, at hverken fortrængning, kollision eller barriereeffekt vil påvirke de relevante fuglebestande i væsentligt omfang. Derfor vil Aflandshage Vindmøllepark ikke medføre skade på udpegningsgrundlagene for Natura 2000-områderne eller områdets integritet. Ej heller vil Aflandshage Vindmøllepark forhindre opnåelse af gunstig bevaringsstatus for arter eller naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områderne.</p> <p>Det vurderes fortsat at vurderingerne af påvirkninger på fugle er baseret på et tilstrækkeligt datagrundlag, herunder at der er gennemført tilstrækkelige kortlægninger, og med saglige metoder. De fremkomne indsigelser har derfor ikke givet anledning til at foretage yderligere undersøgelser idet grundlaget for de gennemførte beregninger og vurderinger fortsat vurderes at være tilstrækkeligt.</p>	<p>retvisende vurdering af projektets påvirkning af fugle. Energistyrelsen vurderer samtidig, at den valgte metodetilgang i vurderingerne er korrekt og at konklusionerne om projektets påvirkning på fugle er retvisende.</p>
<p>Høringsvar Februar 2022: Birdlife (BL) finder, at placeringen i et meget vigtigt fugleområde, ikke opfylder krav til en passende placering iht. EU naturbeskyttelsesdirektiver. Forsigtighedshensyn gør placeringen umulig, og det vil ifølge høringsparten kræve omfattende afværgetiltag for at minimere påvirkningen.</p>	<p>Det afgørende er om placeringen giver anledning til at forvente en negativ påvirkning af de relevante fuglebestande. Det er i baggrundsrapporten vurderet, at observationerne fra Bøgeskov, Amager og Falsterbo er repræsentative for den del af trækket over Køge Bugt der kan passere igennem forundersøgelsesområdet for Aflandshage Vindmøllepark og dermed kan bruges til at kortlægge påvirkningerne fra Aflandshage Vindmøllepark på fuglebestandene.</p> <p>Der er i vurderingerne medtaget data fra flere år gennem inklusion af eksisterende data fra Kriegers Flak og de udførte feltundersøgelser, der løb over halvandet år. Derfor er variationen fra år til år medtaget i beregningerne og vurderingerne.</p> <p>Ligeledes fremgår det af baggrundsrapporten, at det vurderes, at vindmølleparken ikke vil have en væsentligt negativ påvirkning på trækkende fugle. Denne vurdering er foretaget under hensyntagen til områdets vigtighed som trækkorridor for fugle. Der er ikke noget i datamaterialet, der viser at placeringen af vindmølleparken har væsentlig negativ indvirkning på det</p>	<p>Energistyrelsen anerkender, at der er begrænset viden om havvindmøllers påvirkning af fugle, herunder om de kumulative effekter af et stigende antal havvindmølleparker, og vil derfor sætte overvågningsvilkår vedr. projektets påvirkning på fugle i en evt. etableringstilladelse.</p>

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
	<p>omfattende træk gennem og over Øresund. Dette gælder generelt og vurderingen er både i forhold til fortrængning af rastende fugle, barriereeffekt og kollisionsrisiko.</p> <p>Vurderingerne har haft særligt fokus på arter på Fuglebeskyttelsesdirektivets Bilag I. Bilag I omfatter 193 arter og underarter og det er på baggrund af denne, at der er foretaget en indledende udvælgelse af relevante arter. Vurderingerne tager udgangspunkt i arternes reelle forekomst i undersøgelsesområdet og om de er på udpegningsgrundlaget i nærliggende Natura 2000-områder. Udvælgelsen er altså foregået ved, at der indledningsvis er foretaget en vurdering af, om arterne forekom i området for Aflandshage Vindmøllepark dvs. om arterne har en geografisk udbredelse og adfærd så de enten raster i eller kan passere igennem området, og dertil er der valgt inddragelse af arter, der er omfattet af udpegningsgrundlagene for de nærliggende fuglebeskyttelsesområder.</p> <p>Det fremgår af baggrundsrapportens Tabel 1, 2 og 3, hvilke arter, der er medtaget (og derved er vurderet relevante) i forhold til, at vurdere de potentielle negative effekter af tilstedeværelsen af den planlagte vindmøllepark. For de fleste arter gælder det, at de er knyttet til selve NATURA 2000-områderne og det omgivende fladvand. Der er således ikke risiko for, at vindmølleparkerne vil kunne påføre disse bestande et habitattab, idet afstanden til vindmølleparken er tilstrækkelig til, at den ikke vil inddrage noget af fuglenes habitat. Ligeledes er det vurderet, at vindmølleparken ikke vil påføre bestandene en øget dødelighed i form af kollisioner eller udgøre en barriere for deres fourageringsbevægelser, da arterne ikke er registreret i området for Aflandshage vindmøllepark eller har en fourageringsafstand fra Natura 2000-områderne, der gør at de ikke bevæger sig ud til vindmøllerne og kan kolliderer med dem. Derfor vil Aflandshage Vindmøllepark ikke medføre skade på fugle på udpegningsgrundlagene for Natura 2000-områderne eller områdets integritet. Disse arter behandles derfor ikke yderligere i baggrundsrapporten.</p> <p>Det vurderes fortsat at undersøgelser og vurderinger har sat fokus på alle relevante arter. Det vurderes også fortsat at vurderingerne af påvirkninger på fugle er baseret på et tilstrækkeligt datagrundlag, herunder at der er gennemført tilstrækkelige kortlægninger, og på saglige metoder. De fremkomne indsigelser har derfor ikke givet anledning til at foretage yderligere</p>	

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
	undersøgelser idet grundlaget for de gennemførte beregninger og vurderinger fortsat vurderes at være tilstrækkeligt.	

(C) Fugle - Afværgeforanstaltninger

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
<p>Høringssvar Februar 2022: Naturvårdsverket (NV) finder, at det ikke er muligt at afværge sig ud af påvirkningen, heller ikke med nedlukning.</p> <p>BL anfører, at de for alle projekter vil kræve grundige studier af potentielle påvirkninger og opfølgende monitorering af fugletræk i forår og efterår.</p> <p>BL finder, at belysning af møllerne skal tilpasses bedst muligt for at forhindre massekollisioner.</p> <p>BL finder, at gevinster ved fx at male et rotorblad bør belyses, for at minimere risici i dagslys.</p> <p>BL finder, at analyser af sammenhænge mellem vejrforhold og kendskab til fugletræk skal identificere højrisikotilstande, hvor vindmøllerne bør indstille driften.</p>	<p>Det vurderes på baggrund af omfanget af de påvirkninger, der er fundet i undersøgelserne, at der ikke er behov for afværgeforanstaltninger, ligesom det vurderes, at der ikke er behov for yderligere overvågning i forbindelse med projektet. Dette kan dog foretages med henblik på at øge kendskabet til den generelle påvirkning fra vindmølleparker, men der er ikke noget i dataanalysen, der fordrer en efterfølgende undersøgelse af påvirkningernes omfang.</p>	<p>Det er Energistyrelsens vurdering, at de data, der er lagt til grund for vurderinger, er robuste og af et tilstrækkeligt detaljeringsniveau for at lave en retvisende vurdering af projektets påvirkning af fugle.</p> <p>Energistyrelsen vurderer samtidig, at den valgte metodetilgang i vurderingerne er korrekt og at konklusionerne om projektets påvirkning på fugle er retvisende.</p> <p>Energistyrelsen anerkender dog, at der er begrænset viden om havvindmøllers påvirkning af fugle, herunder om de kumulative effekter af et stigende antal havvindmølleparker, og vil derfor sætte overvågningsvilkår vedr. projektets påvirkning på fugle i en evt. etableringstilladelse.</p>

(E) Flagermus

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
<p>Høringsvar Februar 2022: Länsstyrelsen Skåne (LS) finder, at datagrundlaget for vurderinger er ufuldstændigt, og at der bør gennemføres feltundersøgelser i en 'høj opløsning' gennem 3 år, for at fange variationer. LS beskriver endvidere deres forventninger til metode for sådanne feltundersøgelser.</p> <p>LS anfører, at der er kendskab til, at 13 ud af 19 svenske flagermusarter migrerer i området, men at der mangler overblik over, hvilke ruter de anvender.</p>	<p>Idet der allerede er et vist kendskab til flagermus i området, har det i forbindelse med afgrænsningen af forundersøgelserne imidlertid ikke været vurderet nødvendigt at iværksætte egentlige kortlægningsaktiviteter.</p> <p>I miljøkonsekvensrapporten afsnit 8.5.9 er det vurderet, at opdateret viden om forekomsten af flagermus på de danske og svenske kyster (Møller, Baagøe, & Degn, 2013; Johansen, Flagermus i Stevns Kommune 2012-2014, 2016; artfakta.se), samt kendskab til forekomsten af trækkende flagermus ved Falsterbo og i Øresund (Ahlen, Bach, Baagøe, & Pettersson, 2007; Bach, Bach, Ehnbohm, & Karlsson, 2015; Bach, Bach, Ehnbohm, & Karlsson, 2017; Bach L. B., 2019) er fyldestgørende til at beskrive den nuværende forekomst i forundersøgelsesområdet.</p>	<p>Det er Energistyrelsens vurdering, at de data, der er lagt til grund for vurderinger, er robuste og af et tilstrækkelige detaljeringsniveau for at lave en retvisende vurdering af projektets påvirkning af flagermus.</p> <p>Energistyrelsen vurderer samtidig, at den valgte metodetilgang i vurderingerne er korrekt og at konklusionerne om projektets påvirkning på flagermus er retvisende.</p> <p>Energistyrelsen anerkender dog, at der er begrænset viden om havvindmøllers påvirkning af flagermus, herunder om de kumulative effekter af et stigende antal havvindmølleparker, og vil derfor sætte overvågningsvilkår vedr. projektets påvirkning på fugle i en evt. etableringstilladelse.</p>
<p>Høringsvar Februar 2022: Naturvårdsverket (NV) finder at området er særdeles vigtigt for flagermus, og at der ikke kan afværges.</p>	<p>Eksisterende forhold er beskrevet i afsnit 8.5.2 i miljøkonsekvensrapporten. Her beskrives det at 12 arter (Sydflagermus, Vandflagermus, Frynseflagermus, Brunflagermus, Leislers flagermus, Nordflagermus, Troldflagermus, Dværgflagermus, Pipistrelflagermus, Brun langøret flagermus, Skimmelflagermus og Bredøret flagermus) forekommer i området omkring Øresund. Heraf kan vandflagermus, troldflagermus, dværgflagermus, brunflagermus, sydflagermus og skimmelflagermus potentielt påvirkes af projektet. Afsnittet beskriver at der er registreret flagermus til havs i tidligere undersøgelser til Lillgrund Vindmøllepark og er flerårige undersøgelser af opkoncentrering af flagermus i forbindelse af træk ved Falsterbo. Yderligere indgår kollisionsrisici for flagermus i vurderingerne i afsnit 8.5.4. Her baseres vurderingerne på konkrete undersøgelser i forbindelse med vindmølleparker på Lillgrund og Kriegers Flak.</p>	<p>Energistyrelsen har ingen yderligere bemærkninger.</p>

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
	<p>Vurderingerne konkluderer, at det ikke kan afvises, at der passerer relativt store trækforekomster forbi Aflandshage Vindmøllepark. Derfor er virkningen på trækkende flagermus i driftsfasen i en worst case betragtning vurderet at være <i>moderat</i>. Det vurderes at påvirkningen vil være lille for de fleste arter, da hovedtrækket ventes at følge samme rute som fugle og dermed passere syd om Aflandshage Vindmøllepark, men i lighed med vurderingerne for Kriegers Flak Havmøllepark er vurderingerne opjusteret til moderat pga. usikkerhederne.</p> <p>For påvirkninger der ikke vurderes væsentlige, er afværgeforanstaltninger ikke nødvendige.</p>	
<p>Høringssvar Februar 2022: LS savner vurdering af kumulative virkninger på flagermuspopulationerne i deres fulde udbredelsesområde.</p>	<p>For de trækkende arter er påvirkningen af trækkende flagermus internationalt indeholdt i påvirkningen af de svenske ynglebestande, da det er den del af trækbestanden, der påvirkes af Aflandshage Vindmøllepark. Der vil selvfølgelig være kumulative påvirkninger fra andre projekter på de internationale bestande. Denne kumulerede påvirkning er indeholdt i afsnit 8.5.7 i miljøkonsekvensrapporten. Heri beskrives det at opførelsen af andre vindmølleparker er den væsentligste kumulation der forekommer med Aflandshage Vindmølleprojekt. Her sammenholdes påvirkningerne med Kriegers Flak, Nordre Flint Vindmøllepark og Lillgrund Vindmøllepark hvor påvirkningerne fra hver vindmøllepark er moderate. Vurderingerne konkluderer, at den samlede påvirkning, inkl. kumulative påvirkninger, vurderes at være <i>moderat</i>.</p>	<p>Det er Energistyrelsens vurdering, at de data, der er lagt til grund for vurderinger, er robuste og af et tilstrækkeligt detaljeringsniveau for at lave en retvisende vurdering af projektets påvirkning af flagermus.</p> <p>Energistyrelsen vurderer samtidig, at den valgte metodetilgang i vurderingerne er korrekt og at konklusionerne om projektets påvirkning på flagermus er retvisende. Energistyrelsen anerkender dog, at der er begrænset viden om havvindmøllers påvirkning af flagermus, herunder om de kumulative effekter af et stigende antal havvindmølleparker, og vil derfor sætte overvågningsvilkår vedr. projektets påvirkning på fugle i en evt. etableringstilladelse.</p>

(F) Flora og fauna (fisk, fiskeri, etc.)

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
<p>Høringssvar Februar 2022: Havs- og Vattenmyndigheden (HAVS) finder, at man ikke kan afvise en påvirkning på fiskebestanden i driftsfasen, idet der er store</p>	<p>Påvirkningen på fisk og fiskebestande som følge af undervandsstøj fra vindmøllernes gearboks, turbine og generator i driftsfasen er vurderet i afsnit 8.3.4.1 i miljøkonsekvensrapporten. Der er stor forskel på, hvor veludviklet hørelsen er hos de forskellige arter af fisk. Lyden fra møllerne har en karakter og styrke, som gør det sandsynligt, at lydfølsomme fisk som sild og torsk vil kunne</p>	<p>Energistyrelsen har ingen yderligere bemærkninger.</p>

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
<p>usikkerheder på de langvarige effekter af undervandsstøj, og idet området allerede er kraftigt påvirket af aktiviteter.</p>	<p>registrere vindmøllestøjen i en afstand af op til nogle få hundrede meter. Derimod vil vindmøllestøj kun kunne registreres inden for korte afstande af fladfisk, ulkefisk og andre bundlevende arter som er mindre lydfølsomme.</p> <p>Selvom fisk er i stand til at høre lyde fra vindmøllerne, er det ikke ensbetydende med, at de ændrer adfærd eller flygter. Tværtimod er dette fænomen eksempelvis undersøgt på Horns Rev 1 Havmølleparken, hvor der syv år efter etableringen blev observeret flere arter i nærheden af vindmøllerne end i det nærliggende referenceområde. At der sker en vis tilvænnning til lyden omkring vindmøllefundamenterne, understøttes af erfaringerne fra bl.a. havmølleparkerne på Rødsand og Horns Rev, hvor der er registreret en lang række fiskearter, ligesom der i og omkring vindmøllefundamenterne i Nysted Havmøllepark blandt andet også er registreret tætte stimer af kutlinger, mange havkarusser, sortkutlinger og enkelte torsk.</p> <p>Den samlede vurdering er, at der ingen væsentlig påvirkning er af fisk som følge af driftsstøjen.</p>	
<p>Høringssvar Februar 2022: HAVS finder, at barrierevirkningen fra undervandsstøj kan være stor for vandrende fisk, især hvis der ikke implementeres afværgetiltag.</p>	<p>I forbindelse med anlægsarbejdet (særligt ved installation af monopælsfundamenter) vil der forekomme undervandsstøjniveauer, som kan påvirke både fisk og havpattedyr i området. Der er derfor som en del af miljøkonsekvensrapporten udført en detaljeret undervandsstøjmodellering for at vurdere potentielle påvirkninger og omfanget heraf for både marsvin og fisk (for fisk se afsnit 8.3.3.2 i miljøkonsekvensrapporten). Resultatet af undervandsstøjmodellering viste, at det er nødvendigt at dæmpe undervandsstøjen fra pæleramning for at sikre, at havpattedyrene ikke udsættes for væsentlige undervandsstøjniveauer, som kan skade dem. Derfor vil der benyttes foranstaltninger for at dæmpe undervandslyd. Dette kan typisk opnås ved etablering af boblegardiner rundt om anlægsområdet. Der vil endvidere anvendes en blød opstart af nedramningen (en såkaldt softstart-procedure), hvor de støjende aktiviteter langsomt optrappes, så både fisk og havpattedyr kan nå at bevæge væk fra støjilden.</p> <p>I miljøkonsekvensrapporten (afsnit 8.3.2.4 og 8.2.3.5) er der givet information om både sæsonvandring og gydevandring for alle nøglearter og hvor relevant i miljøkonsekvensrapporten desuden også om andre (for dette emne) mindre vigtige arter. I vurderingsafsnittene (8.3.3 og 8.3.4 i miljøkonsekvensrapporten) er oplysninger om fiskevandring og vandringsmønstre taget i betragtning i vurderinger af påvirkninger på fisk og fiskebestande hvor relevant. For eksempel er flere potentielle projektpåvirkninger (herunder undervandsstøj) på bl.a.</p>	<p>Energistyrelsen har ingen yderligere bemærkninger.</p>

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
	<p>pighvarre, torsk, hornfisk og sild vurderet i forhold til deres forekomst i området, både sæsonmæssigt og i forbindelse med gydevandring og gydning i området.</p> <p>På baggrund af ovenstående og med anvendelse af afværgende foranstaltninger som beskrevet i ovenstående vurderes påvirkningen fra undervandsstøj på fisk (inklusive vandrende fisk) at være <i>lille</i>.</p> <p>For flere detaljer om undervandsstøjberegningerne henvises der til baggrundsrapporten: Aflandshage Offshore Wind Farm. Underwater noise. Technical report (NIRAS, 2020) samt afsnit 6.1.4 i miljøkonsekvensrapporten.</p>	
<p>Høringsvar Februar 2022: HAVS finder, at påvirkningen på fiskevandringen bør vurderes nærmere.</p>	<p>I miljøkonsekvensrapporten (afsnit 8.3.2.4 og 8.2.3.5) er der givet information om både sæsonvandring og gydevandring for alle nøglearter og hvor relevant i miljøkonsekvensrapporten desuden også om andre (for dette emne) mindre vigtige arter. I vurderingsafsnittene (8.3.3 og 8.3.4 i miljøkonsekvensrapporten) er oplysninger om fiskevandring og vandringsmønstre taget i betragtning i vurderinger af påvirkninger på fisk og fiskebestande hvor relevant. For eksempel er flere potentielle projektpåvirkninger (sedimentspild, undervandsstøj mm.) på bl.a. pighvarre, torsk, hornfisk og sild vurderet i forhold til deres forekomst i området, både sæsonmæssigt og i forbindelse med gydevandring og gydning i området.</p> <p>Opsummeret vurderes diverse påvirkninger således som ingen eller lille eftersom påvirkningen generelt er lokal og af kort varighed og i nogen tilfælde kun kan påvirke nogle arter i en bestemt tidsperiode i løbet af året.</p> <p>For en mere detaljeret beskrivelse af begrundelserne bag vurderinger henvises til de førømtalte vurderingsafsnit i miljøkonsekvensrapporten.</p>	<p>Energistyrelsen har ingen yderligere bemærkninger.</p>
<p>Høringsvar Februar 2022: HAVS finder, at revstrukturer kan fungere som stepping stones for invasive arter</p>	<p>I et geologisk perspektiv er Østersøen et meget ungt havområde, hvor indvandring af arter enten fra Nordsøen eller gennem Østersøen først fandt sted efter sidste istid. Desuden er vandudvekslingen betydelig begrænset via de danske stræder. Havbunden i Øresund, som helhed, består af alt fra blød sandet eller mudret bund, større og mindre stenrev, hårde klippekyster, lavvandede brakvandsområder til dybe områder med høje saltholdigheder. Den sydlige del af Øresund syd for Saltholm, inklusivt Køge Bugt og forundersøgelsesområdet for Aflandshage Vindmøllepark, er relativt lavvandet og domineret af blødbundsområde, men der findes nærliggende hårdbundsområder (stenrevsområde) samt moræneaflejringer, som både optræde i de overordnede</p>	<p>Energistyrelsen har ingen yderligere bemærkninger.</p>

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
	<p>habitattyper "sten" og "blandede sedimenter" hele vejen nord og syd langs kystområdet. Mange marine arter formerer sig med sporer, æg og larver, som gydes og spredes med havstrømme i et givent tidsrum. Strømningsmønstre og afstand mellem egnede levesteder er derfor en vigtig parameter for succesfuld kolonisering af nye områder. Det er derfor rigtig at i områder, hvor hårbundshabitater ikke forekommer, eller hvor de er sjældne, kan konstruktion af kunstige rev, som f.eks. vindmøllefundamenter og deres erosionsbeskyttelse, fungerer som såkaldte "trædesten" for spredning over ellers naturlige barrierer. Men i områder, hvor naturlige revforekomster er hyppige i samme dybdeintervaller som mulige møllefundamenter som det er tilfældet i Øresundsområdet, er sandsynligheden for utilsigtede introduktion af ikke-hjemmehørende arter som følge af "trædestens effekter" formodentlig ikke tilstede, da dette nye hårbundssubstrat ikke udgør unikke koloniseringsmuligheder i dette område.</p>	
<p>Høringssvar Februar 2022: HAVS finder, at de følsomme perioder i konstruktionsfase for fisk bør undgås. Länsstyrelsen Skåne finder, at det er relevant at undgå sedimentspild i perioder, hvor fiskene leger.</p>	<p>De tidlige livsstadier af fisk (æg og larver) er mest følsomme overfor de påvirkninger projektet kunne forårsage, såsom forøgede sedimentkoncentrationer i vandsøjlen og sedimentation, primært fordi de vil blive eksponeret i længere tid, da de har begrænset mobilitet og derfor begrænsede muligheder for at svømme væk. Hermed er gydeperioderne for fisk den mest følsomme periode.</p> <p>Til brug i forbindelse med vurderingen af påvirkningen fra suspenderet sediment og forhøjet undervandslyd på fisk (inkl. æg og larver) igennem hele anlægsperioden, er sedimentspild og undervandslyd blevet modelleret (afsnit 6.1.4 and 6.1.6 i miljøkonsekvensrapporten). Langt de fleste arter, der med stor sandsynlighed forekommer i Aflandshage forundersøgelsesområdet, såsom arter af fladfisk og torsk, gyder pelagisk, ofte over dybt vand og sandsynligvis ikke i hverken kabelkorridoren eller i vindmølleområdet. I modsætning hertil gyder nogle fiskearter som sild og en del ikke-kommercielt fiskearter (hundestejle, tangspræl, ålekvabbe, tangnål, snippe, sand- og lerkutlinger mfl.) typisk i lavvandede områder med vegetation eller andet substrat. Æg og fiskelarver af mange af disse arter er dog mere tolerante overfor høje suspenderet sedimentkoncentrationer og sedimentation. En del af disse fisk udøver tilmed yngelpleje (se afsnit 8.3.3.1. og 8.3.3.1.1 i miljøkonsekvensrapporten). Nærmest gravearbejdet forventes bentske æg at blive overlejet og dø, men allerede relativt kort afstand fra gravningsstedet forventes ingen effekt. Dertil kommer, at for fisk med yngelpleje forventes de voksne at kunne renholde æg og yngel for aflejringer af den størrelsesorden,</p>	<p>Energistyrelsen har ingen yderligere bemærkninger.</p>

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
	<p>som forventes i det meste af vindmølleområdet og kabelkorridoren, og derved forhindre at æggene overlejres.</p> <p>Da varigheden af påvirkninger er meget kort og den geografiske udstrækning af de påvirkede områder er relativt lille og vil forekomme i nærområdet til anlægsarbejdet, er den samlede påvirkning på fisk, fiskeæg og larver ikke væsentligt. Hermed er det vurderet, at det er ikke nødvendigt at lave afværgeforanstaltninger, der begrænser tidspunkter for projektaktiviteter.</p>	
<p>Høringssvar Februar 2022: Länsstyrelsen Skåne (LS) finder, at der mangler datagrundlag for projektområdet, og de henviser til undersøgelser fra svenske områder, som viser stor variation på havbunden.</p> <p>LS savner vurdering af virkning på 'Københavns blåmusling', som er knyttet til ålegræsbede, hvis konnektivitet evt. påvirkes af sedimentspredning.</p> <p>LS finder, at blødbunden, som er dominerende i området, skal beskyttes, og at bundtypen er presset.</p> <p>LS finder, at det er vigtigt at belyse hvilke fiskearter der befinder sig i området og hvornår de leger.</p>	<p>Datagrundlaget, inklusiv en beskrivelse af den svenske havbund øst for forundersøgellesområdet, til vurdering af grænseoverskridende virkninger af havbunden i Svenske område kan findes i Baggrundsrapport for Havbund fauna og flora (Niras 2021), afsnit 12.</p> <p>Ifølge modelberegninger af virkning på hydrografi og strømforhold vurderes det, at der kun er ubetydelige ændringer i hydrografi og strømforhold i området udenfor forundersøgellesområdet. Virkningen af suspenderet stof og sedimentation fra anlægsarbejderne på havbund, flora og fauna i svensk farvand, herunder i svenske habitatområder, vurderes at være <i>lille</i> grundet påvirkningens begrænsede omfang og korte varighed.</p> <p>Vurdering af påvirkning på blåmuslinger er foretaget sammen med den resterende havbundsfauna i afsnit 8.1.3.3.2 i miljøkonsekvensrapporten. Blåmuslingens følsomhed overfor sedimentation er forholdsvis høj, men da den rumlige udstrækning af påvirkningen som potentielt set kunne have en negativ effekt på blåmuslinger vil være lille og forekomme i umiddelbar nærhed af anlægsområdet, er det vurderet, at der overordnet set med al sandsynlighed kun vil forekomme en mindre forøgelse af dødeligheden hos blåmuslinger, der hvor aflejringerne er størst. Blåmuslingerne vil kunne reableres relativt hurtigt og det forventes, at der vil ske larvekolonisering fra naboområder indenfor et år.</p> <p>Samlet vurderes påvirkningen af aflejring af sediment på havbundens fauna inklusivt blåmuslinger at være <i>ingen/lille</i> og fuldt ud reversibel.</p> <p>Det dominerende blødbundsområde i og omkring forundersøgellesområde er et typisk lavtvands- eller <i>Macoma</i>-samfund med karakteristiske arter for denne type af blødbund, såsom østersømusling (<i>Macoma balthica</i>), hjertemuslinger (<i>Cerastoderma</i> spp.), sandorm (<i>Arenicola marina</i>) og slikkrebs (<i>Corophium</i> spp) mm. Alle registrerede arter kan samlet set betegnes som almindeligt forekommende i danske havområder med forholdsvis lav saltholdighed, som f.eks. i den vestlige del af Østersøen. Ingen af de observerede arter er sårbare,</p>	<p>Det er Energistyrelsens vurdering, at de data, der er lagt til grund for vurderinger, er robuste og af et tilstrækkeligt detaljeringniveau for at lave en retvisende vurdering af projektets påvirkning af marin flora og fauna.</p>

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
	<p>sjældne eller særligt følsomme overfor projektpåvirkninger fra etablering og drift af vindmølleparken. Generelt er blødbundsområder en udbredt habitattype i området, og bortset for det meget begrænsede arealmæssigt tab af blødbundshabitater som følge af møllefundamenter og introduktion af hårdt substrat (0,2% af forundersøgelsesområdet), vil påvirkningen af blødbundshabitater som følge af etablering af Aflandshage møllepark være lille og den øvrige påvirkning vil være fuldt ud reversibel (se afsnit 8.1.4 i miljøkonsekvensrapporten for en mere detaljeret begrundelse for vurderinger)</p> <p>De fiskearter, der findes i og omkring forundersøgelsesområdet for Aflandshage vindmøllepark og kabelkorridoren, er præsenteret i Tabel 8.11 og præsenteret i afsnit 8.3.2.11 i miljøkonsekvensrapporten.</p> <p>Ligeledes er der en mere dybdegående beskrivelse af nøglearter i afsnit 8.3.2.4 i miljøkonsekvensrapporten.</p> <p>En tabel med en oversigt over hvornår diverse fiskearter gyder, er præsenteret i Tabel 8.12 i miljøkonsekvensrapporten. I gydeperioderne samles fisk typisk på artsspecifikke gydepladser. Gydetidspunkt og varigheden af gydeperioden er artsspecifik, men bliver typisk afviklet indenfor 3-4 måneder - for de fleste af arterne primært i årets første halvdel.</p>	
<p>Høringsvar Februar 2022: Länsstyrelsen Skåne (LS) er bekymret for elektromagnetiske felter, som undersøgelser har vist både opstår omkring jævnstrøms- og vekselstrømskabler, og som kan påvirke fisk, særligt den truede ål.</p>	<p>Potentiel påvirkning på fisk som følge af elektromagnetiske felter er vurderet i afsnit 8.3.4.2 i miljøkonsekvensrapporten.</p> <p>Bruskfisk (hajer og rokker) har elektroreceptorer, som de bruger til at opfatte elektromagnetiske felter omkring byttedyr og til at orientere sig med. Der beviser også på, at nogle benfisk som ål og rødspætte har evnen til at opfatte og bruge magnetiske signaler i forbindelse med orientering. Der er flere studie der viser, at selvom der kunne registreres et magnetfelt omkring elkabler i havbunden, kunne der ikke påvises nogen effekt på vandringsmønstret hos fisk, inklusiv den europæiske ål. Ligeledes kunne der, på basis af statistiske analyser af resultaterne fra målrettede fiskeundersøgelser, konstateres, at fiskefaunaen var uændret, og identisk på begge sider af elkabler i en stor havmøllepark, og at der kunne heller ikke påvises nogen effekt på vandringen af blankål eller andre arter. Det skal endvidere bemærkes, at undersøgelser har vist, at en betydelig del af ålens vandring foregår nær vandoverfladen, og at en påvirkning fra magnetfelter omkring kabler på - eller i havbunden derfor må antages at være minimal.</p>	<p>Energistyrelsen har ingen yderligere bemærkninger.</p>

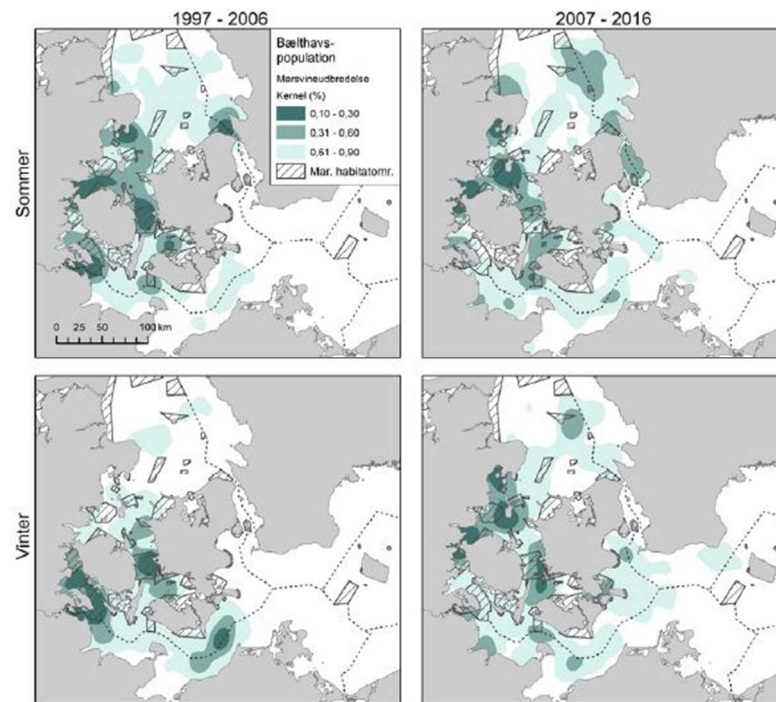
Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
	<p>Den overordnede vurdering er, at nogle fisk langs kabelkorridoren i nogen udstrækning muligvis vil være i stand til at registrere et magnetisk felt. Effekten på de lokale fiskebestande eller vandrende fisk, herunder blankål (ål i vandrestadiet), fra det elektromagnetiske felt, er sandsynligvis meget beskeden, dels på grund af det lave niveau og dels på grund af den begrænsede rækkevidde af effektive niveauer, som eventuelt ville kunne have en påvirkning på fisk ved Aflandshage Vindmøllepark.</p> <p>Samlet set er vurderingen, at det elektromagnetiske felt omkring søkablerne fra Aflandshage Vindmøllepark kun maksimalt vil kunne have en <i>lille</i> og <i>uvæsentlig</i> påvirkning på de enkelte fisk og overordnet set have en ubetydelig effekt på fiskebestandene i området.</p>	

(G) Havpattedyr

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
<p>Høringsvar Februar 2022: Länsstyrelsen Skåne (LS) finder at datagrundlaget for vurderinger på havpattedyr er forældet, og at der skal indsamles feltregistreringer for havpattedyr i alle berørte populationers udbredelsesområder (både Bælthav og Østersø) gennem 2, gerne 3 år. LS beretter, at en ikke udgivet rapport viser, at tæthed af marsvin er stigende i projektområdet, særligt om efteråret.</p>	<p>Der er i afsnit 4.1.1 i baggrundsrapporten: Aflandshage Vindmøllepark - Baggrundsrapporten for marine pattedyr (NIRAS, 2020) redegjort for datagrundlaget, som ligger til grund for beskrivelsen af marsvin i og omkring Aflandshage Vindmøllepark. Der er udført adskillige undersøgelser i området i og omkring Aflandshage, og det er vurderet, at det eksisterende grundlag for beskrivelse af forekomsten af marsvin i og i nærheden af forundersøgelsesområdet er så godt og detaljeret, at de eksisterende undersøgelser af forekomsten af marsvin i og i nærheden af forundersøgelsesområdet, sammen med de visuelle observationer af marsvin foretaget via flytællinger udført i forbindelse med udarbejdelsen af miljøkonsekvensrapporten, er tilstrækkelige til at beskrive de eksisterende forhold for marsvin og vurdere områdets betydning for marsvin.</p> <p>Som en del af datagrundlaget indgår data fra satellitsenderne påsat 125 marsvin i tidsperioden 1997-2016. Data viser, at store dele af Øresund nord for kabelkorridoren og vindmølleområdet for Aflandshage Vindmøllepark er relativt</p>	<p>Det er Energistyrelsens vurdering, at de data, der er lagt til grund for vurderinger, er robuste og af et tilstrækkelige detaljeringsniveau for at lave en retvisende vurdering af projektets påvirkning af marine pattedyr.</p>

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
--------	------------------------	---------------------------

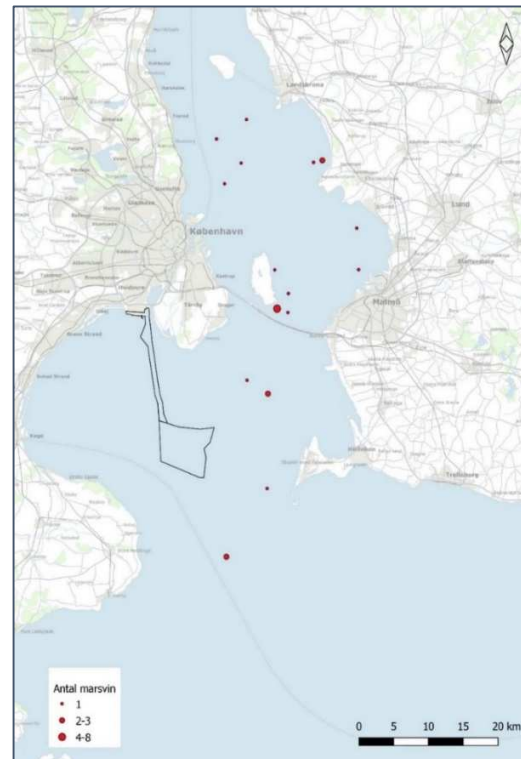
vigtigt for marsvin i sommerhalvåret, specielt området nord for vindmølleområdet i den centrale del af Øresund, omkring og nord for Saltholm. I kabelkorridoren og vindmølleområdet for Aflandshage Vindmøllepark og i nærområdet er der en meget begrænset udbredelse af marsvin både i vinter- og sommerhalvåret i perioden 1997-2006, mens der i den efterfølgende 10-års periode er en større forekomst af marsvin. Tætheden af marsvin både i sommer- og vinterhalvåret er således lav i kabelkorridoren og vindmølleområdet for Aflandshage Vindmøllepark og middel i området syd for vindmølleområdet (se Figur 1 nedenfor).

Figur 1: Udbredelse af satellitmærkede marsvin i Bæltshavsforvaltningsområdet modelleret som Kernel-tætheder. Kernel-tæthedsmodellering angiver det mindst mulige areal med flest mulige positioner. Kernel-kategorierne er inddelt i tre tætheder: 1) Høj tæthed (indeholder 30% af alle positioner fra marsvin på mindst muligt areal), 2) Middel tæthed (31-60%) og 3) Lav tæthed (61-90%) **Invalid source specified.**

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
--------	------------------------	---------------------------

Selvom der både i sommer og vinterhalvåret er sket en stigning i forekomsten af marsvin i og omkring kabelkorridoren og vindmølleområdet for Aflandshage Vindmøllepark i de senere år, så er kabelkorridoren og vindmølleområdet for Aflandshage Vindmøllepark ikke et kerneområde for marsvin, og der er generelt en lav forekomst af marsvin i området sammenlignet med andre dele af Bælthavet, som rummer den samme population af marsvin. Resultaterne fra flytællingerne udført i 2019/2020 understøtter således også, at kabelkorridoren og vindmølleområdet for Aflandshage Vindmøllepark har en beskedent forekomst af marsvin, da der under de otte flytællinger ikke blev observeret marsvin i Køge Bugt (se *Figur 2* nedenfor).

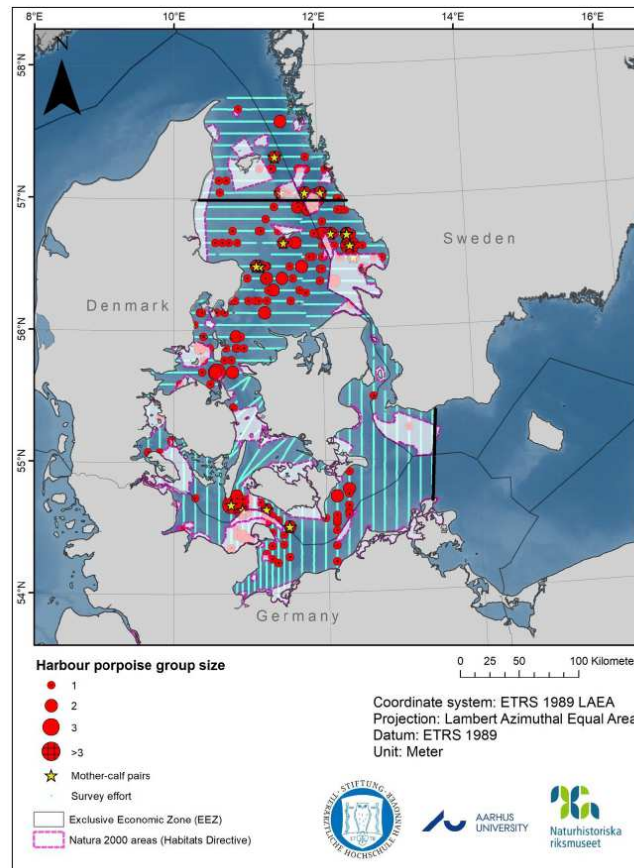

Figur 2: Fordeling af marsvin i den centrale og sydlige del af Øresund – baseret på resultatet af otte flytællinger i 2019/2020. Som det fremgår af figuren, er der ikke observeret marsvin i kabelkorridoren eller i vindmølleområdet for Aflandshage Vindmøllepark. ©SDFE

Resumé**Bygherres bemærkninger****Myndighedens bemærkninger**

Det beskrevne datagrundlag er vurderet som tilstrækkeligt til at kunne konkludere, at forundersøelsesområdet for Aflandshage Vindmøllepark ikke er et vigtigt område for marsvin.

Dette understøttes af, at der i 2021 er foretaget flytællinger i forbindelse med miniSCANS II (Unger, et al., 2021) i de indre danske farvande herunder projektområdet Aflandshage Vindmøllepark (se *Figur 3* nedenfor). Disse flytællinger understøtter resultatet af tidligere undersøgelser, og konklusionen om, at projektområdet ikke er et vigtigt område for marsvin.

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
	<p><i>Figur 3: Observationer af marsvin under flytællinger udført i 2021 i forbindelse med minISCANS II Invalid source specified..</i></p>	
<p>Høringsvar Februar 2022: LS anfører, at Måkläppan er vigtigt område for sæler, og at såvel undervandsstøj som sedimentspredning kan påvirke forholdene for sælerne som bruger området.</p>	<p>De eksisterende forhold ved Måkläppan beskrives i kapitel 17.2.1.5 og vurderes i kapitel 17.3.1.1 og 17.3.1.1.2 i miljøkonsekvensrapportens redegørelse for Natura2000 området SE0430095 Falsterbohalvön.</p> <p>På baggrund af modellering af undervandsstøj er det i miljøkonsekvensrapporten kapitel 17.3.1.2 vurderet, at grænsen for PTS ikke overskrides, mens tålegrænsen og TTS overskrides for få individer i sammenlagt 1,5 måned. Det er konkluderet, at undervandsstøj fra nedramning af møllefundamenter vil dermed ikke hindre, at der kan opnås gunstig bevaringsstatus for marsvin, gråsæl og spættet sæl i dette område.</p> <p>På baggrund af modellering af sedimentspild, er det i miljøkonsekvensrapporten kapitel 17.3.1.1.2 vurderet, at der kun er lille påvirkning på fisk, og at denne påvirkning ikke vil være væsentlig for havpattedyrs fouragering.</p> <p>September 2022: <i>Det er siden miljøkonsekvensrapportens offentliggørelse blevet besluttet, at vindmølleparken skal anlægges ved henvendelse af gravitationsfundamenter. Der skal dermed ikke ske nedramning af monopæle.</i></p> <p><i>Den potentielle støjpåvirkning på havpattedyr vil derfor udelukkende være begrænset til skibsstøj fra anlægsskibe samt til de geotekniske undersøgelser forbundet med anlægget, som er vurderet til at have en begrænset og ikke væsentlig påvirkning på havpattedyrene.</i></p>	<p>Energistyrelsen har ingen yderligere bemærkninger.</p>

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
<p>Høringssvar Februar 2022: HAVS anfører, at undervandsstøj kan medføre midlertidige skader.</p> <p>HAVS finder, at også TTS skader på individer af bælhavspopulationen af marsvin skal vurderes som mere end 'lille påvirkning', især i udpegningsområder.</p> <p>Høringssvar September 2022 I HAVS fornyede høringssvar anfører HAVS at retningslinjer for midlertidige eller permanente høreskader hos marsvin ligger på hhv. 140 dB og 153 dB, mens HAVS finder vilkår i Model for Etableringstilladelse om grænseværdi på 190 Db. HAVS ønsker en tydeliggørelse af, hvad et sådant vilkår har af betydning for sæl og marsvin i svensk Natura 2000.</p> <p>Derudover ønsker HAVS, at der stilles vilkår for at reducere den grænseoverskridende påvirkning.</p> <p>HAVS anfører endvidere, at vilkår 2.3.4 i Model for Etableringstilladelse om anvendelse af sælskræmmer skal justeres til anden type skræmmeteknik, da sælskræmmer er uegnet for marsvin.</p>	<p>Vurderingerne i miljøkonsekvensrapporten baseres på en detaljeret undervandsstøjmodellering, der er gennemført i henhold til Energistyrelsens guidelines for pæleramning (2016). På baggrund af undervandsstøjmodelleringen og med anvendelse af afværgende foranstaltninger som beskrevet i afsnit vurderes virkningen af undervandsstøj på marine pattedyr at være <i>lille</i>.</p> <p>Det skal bemærkes, at undervandsstøjmodelleringen, der er gennemført som en del af miljøkonsekvensrapporten og som ligger til grund for de gennemførte vurderinger, er konservativ, idet den er baseret på Energistyrelsens guidelines fra 2016, hvor frekvensvægtning ikke er benyttet. Marine pattedyr hører ikke lige godt ved alle frekvenser, og de er mest følsomme i frekvensområdet, hvor deres hørelse er bedst (<i>Kastelein, de Jong, Tougaard, Helder-Hoek, & Defillet, 2022</i>). I de gældende danske retningslinjer tager man ikke højde for, at de marine pattedyr ikke hører lige godt ved alle frekvenser. På grund af nyere viden om de marine pattedyrs høreevner har US National Marine Fisheries Service (2018) samt Southall et al. (2019) anbefalet, at grænseværdier for midlertidig og permanente høreskader baseret på frekvensvægtning anvendes fremadrettet. Samme anbefalinger gælder for adfærd, hvilket er baseret på helt ny viden fra Kastelin et al 2022. De danske guidelines fra 2016 er på tidspunkt under opdatering, og det forventes, at frekvensvægtning vil skulle benyttes fremadrettet ved modellering af undervandsstøj. Ved anvendelse af frekvensvægtning vægtes lyde efter hørbarhed for de enkelte arter. Det vil sige at lyde med energi i det frekvensområde, hvor en art hører bedst, vægtes med større potentiale for påvirkning end lyde i frekvensområdet, hvor arten ikke hører så godt. F.eks. hører marsvin bedst i frekvensområdet 10 kHz – 160 kHz. Da hovedparten af energien i undervandsstøjen i forbindelse med pælenedramning ligger i frekvensområdet under 10 kHz, har frekvensvægtningen stor betydning for graden af påvirkning, specielt for energien under 10 kHz. Dermed er den nuværende metode, hvor frekvensvægtning ikke anvendes en konservativ undervandsstøjmodellering. Baseret på ovenstående forventes det, at beregning, hvor der anvendes boblegardiner som støjdemping, og hvor frekvensvægtning indgår i modelleringen, vil medføre betydeligt mindre TTS påvirkningsafstande sammenlignet med undervandsstøj modelleringer, som ikke benytter frekvensvægtning.</p>	<p>Energistyrelsen skal bemærke, at vilkår om undervandsstøj er stillet for det tilfælde, at der anvendes monopæle. Det er nu besluttet, at der <u>ikke</u> skal anvendes monopæle og vilkår i en evt. etableringstilladelse vil blive ændret som følge her af.</p> <p>De danske guidelines om undervandsstøj, herunder grænseværdier for støj bygger på et omfattende videnskabeligt arbejde. Guideliens og grænseværdier er udviklet for at sikre, at marine pattedyr ikke forstyrres unødigt og for at sikre en overholdelse de beskyttelseshensyn, der fastsat i medfør af bl.a. EU-direktiver. Der kan læse mere om de danske guidelines på Energistyrelsens hjemmeside: https://ens.dk/ansvarsomraader/vindenergi/vindmoellers-miljoepaavirkning</p>

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
	<p>På baggrund af ovenstående og med anvendelse af afværgende foranstaltninger som beskrevet i ovenstående, vurderes virkningen af undervandsstøj på marine pattedyr at være <i>lille</i>.</p> <p><i>Det er korrekt at tærskelværdier baseret på de nyeste videnskabelige anbefalinger vedr. permanente og midlertidige høreskader hos marsvin og sæler er på hhv. 140 dB og 153 for PTS og på 155 dB og 173 dB for TTS, baseret på frekvensvægtede tærskelværdier (se ovenstående forklaring vedr. anvendelse af frekvensvægtning). Da det er besluttet at Aflandshage skal anlægges med gravitationsfundamenter, vil der ikke forekomme undervandsstøj fra nedramning af fundamenter. Der skal dog udføres seismiske forundersøgelser, som kan medføre undervandsstøjniveauer som potentielt kan medføre TTS, PTS og adfærdspåvirkninger hos havpattedyrene. Der er derfor udført en detaljeret undervandsstøjmodellering af seismiske udstyr, som skal anvendes ved forundersøgelserne. Her benyttes de seneste frekvensvægtede tærskelværdier for sæler og marsvin, som HAVS nævner. For flere detaljer se den tekniske baggrundsrapport (NIRAS, 2021, Aflandshage offshore wind farm. Underwater noise modelling for seismic survey activities.) Baseret på undervandsstøjmodelleringen er der udarbejdet en særskilt miljøvurderingsrapport af påvirkninger fra de seismiske undersøgelser (NIRAS, 2021, Aflandshage Vindmøllepark. Temarapport om geotekniske og geofysiske forundersøgelser). De nævnte rapporter indgår i det materiale, der har været offentliggjort i høring.</i></p> <p><i>De 190 dB er ikke relevant, da der ikke skal udføres nedramning og da undervandsstøjmodelleringen for de seismiske undersøgelser er udført med frekvensvægtede tærskelværdier (se ovenstående forklaring).</i></p> <p><i>I temarapporten om geotekniske og geofysiske forundersøgelser er der følgende vurderinger vedr. det svenske Natura 2000 SE0430095 Falsterbohalvön, som forundersøgelsesområdet grænser op til:</i></p> <p><i>”Under den seismiske undersøgelse vil et af de nærliggende Natura 2000-områder ”SE0430095 Falsterbohalvön”, der er udpeget til at beskytte både marsvin, spættede sæler og gråsæler, blive påvirket af undervandsstøjniveauer, der overstiger tærsklen for undvigelsesadfærd. Dette vil dog kun være i mindre</i></p>	

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
	<p><i>end 2% af Natura 2000-området. Med implementeringen af afværgeforanstaltninger vil ingen individer være i risiko for at udvikle midlertidigt eller permanent høretab i Natura 2000-området. Det vurderes derfor, at seismiske undersøgelser i vindmølleområdet for Aflandshage havvindmøllepark ikke vil skade eller have nogen negativ indvirkning på den kortsigtede og langsigtede bevaringsstatus for marsvin (både Bælthavs- og Østersøpopulationen), spættede sæl og gråsæler i SE0430095 Falsterbohalvön eller forhindre opfyldelse af bevaringsmålene for marsvin, spættede sæler og gråsæler i Natura 2000-området SE0430095.”</i></p> <p><i>De anbefalede afværgeforanstaltninger, der refereres til er følgende:</i></p> <ul style="list-style-type: none"><i>• Den seismiske undersøgelse bør begynde med en 30 minutters soft-start/ramp-up til fuld effekt for at sikre, at marsvin og sæler ikke er inden for risikozonen for TTS og PTS.</i><i>• Passiv akustisk monitoring bør anvendes, ligesom observatører bør være ombord på undersøgelsesfartøjet for at sikre, at ingen havpattedyr er i umiddelbar nærhed af undersøgelsesfartøjet ved begyndelsen af den seismiske undersøgelse.</i><i>• Hvis den seismiske undersøgelse afbrydes, bør den gen-startes med en soft-start-procedure.</i> <p><i>Da der ikke vil forekomme undervandsstøjniveauer i forbindelse med pile driving, men alene ved de seismiske undersøgelser, vil bortskræmning ikke være relevant. Se ovenstående anbefalede afværgeforanstaltninger i forbindelse med de seismiske undersøgelser.</i></p> <p>September 2022: <i>Det er siden miljøkonsekvensrapportens offentliggørelse blevet besluttet, at vindmølleparken skal anlægges ved henvendelse af gravitationsfundamenter. Der skal dermed ikke ske nedramning af monopæle.</i></p> <p><i>Den potentielle støjpåvirkning på havpattedyr vil derfor udelukkende være begrænset til skibsstøj fra anlægsskibe samt til de geotekniske undersøgelser forbundet med anlægget, som er vurderet til at have en begrænset og ikke væsentlig påvirkning på havpattedyrene.</i></p>	

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
<p>Høringssvar Februar 2022: Sveriges Geologiska Undersökning (SGU) finder at undervandsstøj vil påvirke havpattedyr, men forventer at påvirkningen er lille og kan begrænses.</p>	<p>Konklusionen i de gennemførte vurderinger i miljøkonsekvensrapporten og med de beskrevne afværgende foranstaltninger er i overensstemmelse med høringssvaret.</p>	<p>Energistyrelsen har ingen yderligere bemærkninger.</p>
<p>Høringssvar Februar 2022: Länsstyrelsen Skåne (LS) savner vurdering af kumulative virkninger af undervandsstøj på havpattedyr i driftsfasen, for netop dette anlæg i netop dette område.</p> <p>LS ønsker at alle menneskeskabte påvirkninger skal indgå i en vurdering af de kumulative påvirkninger indenfor hele udbredningsområdet.</p>	<p>Der i miljøkonsekvensrapporten kapitel 17.6 vurderet på kumulative virkninger i såvel anlægsfase, driftsfasen og afviklingsfasen. Der er vurderet på sedimentspild og undervandsstøj samt fortrængning og kollisioner. Der er ikke fundet kumulative virkninger, som vil medføre væsentlige negative miljøpåvirkninger.</p>	<p>Energistyrelsen har ingen yderligere bemærkninger.</p>
<p>Høringssvar Februar 2022: HAVS ønsker, at der findes flere afværgemuligheder udover bobbelgardiner, herunder alternative metoder og begrænsning i anlægsperioder, særligt af hensyn til marsvin.</p> <p>Länsstyrelsen Skåne (LS) finder, det er uklart, om der planlægges med at indbygge mitigerende foranstaltninger eller ej.</p> <p>LS anfører, at miljøkonsekvensrapporten både skriver, at projektet skal tilpasses, men også at vurderingerne konkluderer, at der ikke kræves afværgetiltag.</p>	<p>De gennemførte vurderinger har konkluderet, at nedramning af monopæle skal gennemføres med en soft start ramp up-procedure, samt at der vil være behov for at dæmpe støjen fra nedramningen, således at tålegrænsen for permanent høreskade (PTS) for den mest støjfølsomme art (marsvin) ikke overskrides. Det er i miljøkonsekvensrapporten ikke fastlagt, hvordan støjen skal dæmpes, men det kan typisk opnås ved etablering af boblegardiner rundt om anlægsområdet. I den kommende detailprojektering vil det blive klarlagt, hvordan undervandsstøjen præcist skal dæmpes for at overholde, at undervandsstøjmodelleringen, som ligger til grund for vurderingerne af påvirkninger på havpattedyr, ikke overskrides. Derudover vil undervandsstøjen fra anlægsarbejdet blive monitoreret i henhold til de danske guidelines (Energistyrelsen, 2016).</p> <p>I tillæg vil der eventuelt blive anvendt akustiske afværge tiltag, hvor der vil ske bortskræmning af havpattedyr nær arbejdsstedet, når nedramningen startes. Dog skal f.eks. sælskræmmere kun anvendes, hvis der er risiko for permanent høreskade, da sælskræmmere i sig selv vil kunne forårsage TTS hos marsvin.</p>	<p>Energistyrelsen har ingen yderligere bemærkninger.</p>

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
	<p>Der vil blive anvendt en blød opstart af nedramningen (en såkaldt softstart-procedure), hvor de støjende aktiviteter langsomt optrappes, så dyrene kan nå at bevæge væk fra støjilden.</p> <p>På baggrund undervandsstøjmodelleringen og med anvendelse af afværgende foranstaltninger som beskrevet i ovenstående, vurderes påvirkningen af undervandsstøj på marine pattedyr at være <i>lille</i>. Der er derfor heller ikke vurderet at være behov for at iværksætte yderligere afværgende foranstaltninger end de ovenfor beskrevne.</p> <p>September 2022: <i>Det er siden miljøkonsekvensrapportens offentliggørelse blevet besluttet, at vindmølleparken skal anlægges ved henvendelse af gravitationsfundamenter. Der skal dermed ikke ske nedramning af monopæle.</i></p> <p><i>Den potentielle støjpåvirkning på havpattedyr vil derfor udelukkende være begrænset til skibsstøj fra anlægsskibe samt til de geotekniske undersøgelser forbundet med anlægget, som er vurderet til at have en begrænset og ikke væsentlig påvirkning på havpattedyrene.</i></p>	

(H) Visuelle påvirkninger/landskab

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
<p>Høringsvar Februar 2022: Havs- og Vattenmyndigheden (HAVS) henviser til, at Skanør-Falsterbohalvøen er udpeget som område af national interesse jf. svensk miljølovgivning, og hvor vindkraft er identificeret som aktivitet der kan skade værdierne.</p>	<p>I miljøkonsekvensrapporten er Skanør-Falsterbohalvøen beskrevet som et særligt karakteristisk landskab med særlige visuelle kvaliteter, der bl.a. relaterer sig til udsigterne over Øresund. Landskabet er også beskrevet sårbart over for en visuel påvirkning fra Aflandshage Vindmøllepark (der henvises til miljøkonsekvensrapporten s. 428).</p> <p>I miljøkonsekvensrapporten er der fra side 467 redegjort for, at Aflandshage Vindmøllepark vil blive meget synlig og optræde visuelt markant i oplevelsen af kystlandskabet, og at vindmølleparken i sammenhæng med den svenske</p>	<p>Det er Energistyrelsens vurdering, at der ved placering af store infrastrukturprojekter, så som vindmøller, tæt på kysten, ikke kan undgås, at vindmøllerne vil påvirke de visuelle og landskabelige forhold og dermed også påvirke oplevelsen af kystlandskabet. Det er Energistyrelsens vurdering, at miljøkonsekvensrapporten i tilstrækkeligt omfang belyser den forventede visuelle påvirkning såvel som den forventede indvirkning på kystlandskabet. Det er tillige Energistyrelsens vurdering, at den visuelle påvirkning af projektet ikke kan karakteriseres som uacceptabel.</p>

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
<p>HAVS henviser til, Klagshamn Maglarp udgør et område med kulturhistoriske værdier som er følsomme overfor vindkraft, jf Rigsantikvarieembedet, og hvor der anbefales en vis hensynsafstand</p> <p>HAVS kan på grund af ovenstående ikke udelukke en negativ påvirkning på landskabet og dermed også følgende rekreative værdier.</p>	<p>Lillegrund vil medføre en <i>væsentlig</i> visuel påvirkning af kystlandskabet. En væsentlig påvirkning er den højeste påvirkningsgrad, der kan vurderes. Bygherren anerkender således, at der vil være en væsentlig negativ visuel påvirkning af kystlandskabet på Skanør-Falsterbohalvøen.</p> <p>Der er vurderet en <i>moderat</i> påvirkning af kysten ved Klagshamn samt af kystlandskabet syd herfor (der henvises til miljøkonsekvensrapporten fra side 460). Begge steder er kystlandskabet angivet med høj landskabsværdi og sårbar over for en visuel påvirkning (miljøkonsekvensrapporten s. 426). En moderat påvirkning er en høj påvirkningsgrad, der afspejler en betydelig negativ, visuel påvirkning. Samtidig indikerer den, at afstanden til Aflandshage Vindmøllepark er så stor, at vindmølleparken ikke vil blive visuelt dominerende. Ved Klagshamn vurderes den svenske Lillegrund at være den mest betydelige visuelle påvirkning.</p>	
<p>Hørings svar Februar 2022: HAVS opfordrer til at optimere opstillingsmønster for at reducere den visuelle påvirkning.</p>	<p>De visuelle påvirkninger ved opstilling af møller i åbent havlandskab kan ikke afværges, da der er tale om fysiske objekter, der placeres i et åbent landskab. Den eneste parameter, der kan ændres ved, er opstillingsmønstret, som vil opleves forskelligt afhængigt af, hvorfra man betragter dem.</p> <p>Opstillingsmønstret er resultat af et design, hvor der søges at 'høste' mest mulig energi ud af vinden, inden for det område som er anvendeligt, efter hensyn er taget til anden anvendelse af havområdet.</p> <p>Således påvirker både områdets form og den dominerende vindretning opstillingen.</p> <p>Opstillingsmønstret opleves forskelligt afhængigt af, hvor langs kysten i Køge Bugt, Amager og den svenske kyst man betragter vindmølleparken fra.</p>	<p>Energistyrelsen har ingen yderligere bemærkninger.</p>
<p>Hørings svar Februar 2022: Vellinge Kommun (VK) finder, at hele kyststrækningen er kulturhistorisk interessant, mens miljøkonsekvensrapporten (fejlagtigt) alene tager udgangspunkt i Falsterbo Fyr.</p>	<p>De udarbejdede visualiseringer er et værktøj til at vurdere påvirkningen af landskabet. Vurderingen knytter sig derfor til hele kyststrækningen. Eksempelvis er der vurderet en <i>væsentlig</i> påvirkning af landskabet på hele Skanør-Falsterbohalvøen.</p> <p>I miljøkonsekvensrapporten er Skanør-Falsterbohalvøen beskrevet som et særligt karakteristisk landskab med særlige visuelle kvaliteter, der blandt andet</p>	<p>Det er Energistyrelsens vurdering, at der ved placering af store infrastrukturprojekter, så som vindmøller, tæt på kysten, ikke kan undgås, at vindmøllerne vil påvirke de visuelle og landskabelige forhold og dermed også påvirke oplevelsen af kystlandskabet. Det er Energistyrelsens vurdering, at miljøkonsekvensrapporten i tilstrækkeligt omfang belyser den forventede visuelle påvirkning såvel som den forventede indvirkning på kystlandskabet. Det</p>

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
<p>Høringsvar September 2022: VK fastholder deres først fremsendte høringsvar.</p>	<p>relaterer sig til udsigterne over Øresund. Landskabet er også beskrevet sårbart over for en visuel påvirkning fra Aflandshage Vindmøllepark (der henvises til miljøkonsekvensrapporten s. 428).</p> <p>I miljøkonsekvensrapporten er der fra side 467 redegjort for, at Aflandshage Vindmøllepark vil blive meget synlig og optræde visuelt markant i oplevelsen af kystlandskabet, og at vindmølleparken i sammenhæng med den svenske Lillegrund vil medføre en væsentlig visuel påvirkning af kystlandskabet. En væsentlig påvirkning er den højeste påvirkningsgrad, der kan vurderes. Bygherren anerkender således, at der vil være en væsentlig negativ visuel påvirkning af kystlandskabet på Skanør-Falsterbohalvøen.</p> <p><i>Bygherre har ikke yderligere bemærkninger.</i></p>	<p>er tillige Energistyrelsens vurdering, at den visuelle påvirkning af projektet ikke kan karakteriseres som uacceptabel.</p>
<p>Høringsvar Februar 2022: Vellinge Kommun (VK) er bekymrede for, at møllerne er højere end Lillegrunds og, at horisonten får et industrielt præg ved Falsterbo.</p> <p>Høringsvar September 2022: VK fastholder deres først fremsendte høringsvar.</p>	<p>Aflandshage Vindmøllepark vil fra Falsterbo ikke optræde i samme udsigtsretning som Lillegrund, men de to vindmølleparker vil hver især blive meget synlige i forskellige udsigtsretninger, og det vil tilsammen medføre en væsentlig påvirkning af kystlandskabet.</p> <p>I miljøkonsekvensrapporten er der fra side 467 redegjort for, at Aflandshage Vindmøllepark vil blive meget synlig og optræde visuelt markant i oplevelsen af kystlandskabet, og at vindmølleparken i sammenhæng med den svenske Lillegrund vil medføre en væsentlig visuel påvirkning af kystlandskabet. En væsentlig påvirkning er den højeste påvirkningsgrad, der kan vurderes. Bygherren anerkender således, at der vil være en væsentlig negativ visuel påvirkning af kystlandskabet på Skanør-Falsterbohalvøen.</p> <p><i>Bygherre har ikke yderligere bemærkninger.</i></p>	<p>Det er Energistyrelsens vurdering, at der ved placering af store infrastrukturprojekter, så som vindmøller, tæt på kysten, ikke kan undgås, at vindmøllerne vil påvirke de visuelle og landskabelige forhold og dermed også påvirke oplevelsen af kystlandskabet. Det er Energistyrelsens vurdering, at miljøkonsekvensrapporten i tilstrækkeligt omfang belyser den forventede visuelle påvirkning såvel som den forventede indvirkning på kystlandskabet. Det er tillige Energistyrelsens vurdering, at den visuelle påvirkning af projektet ikke kan karakteriseres som uacceptabel.</p>

(I)

Natura2000, beskyttede områder, havplanlægning

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
<p>Hørings svar Februar 2022: NV savner en konsekvensvurdering som fjerner al tvivl om, at der er væsentlige påvirkninger på fugle i svensk N2000. Der henvises til to domme, hhv C-304/05 og C-127/02</p>	<p>Som en del af miljøkonsekvensrapporten for Aflandshage Havvindmøllepark er der gennemført en Natura 2000-konsekvensvurdering. Konsekvensvurderingen er gennemført i henhold til bestemmelserne i habitatdirektivets artikel 6.3 og dets implementering i dansk lovgivning.</p> <p>Konsekvensvurderingen af påvirkninger af fugle på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området Falsterbo-Fotviken (SE0430002) er foretaget på baggrund af et omfattende datagrundlag, herunder kortlægning af fugletrækket gennem havvindmølleområdet:</p> <ul style="list-style-type: none">• For at kortlægge fugletrækket gennem havvindmølleområdet er der både foretaget visuelle observationer; bestående af transekt-tællinger og målinger af flyvehøjde og -retning, fra Bøgeskov Havn (Stevns) og Sydvestpynten (Amager) i foråret (2019 og 2020) og efteråret (2019), samt radarkortlægning fra Bøgeskov Havn i forår og efterår (2019).• For at belyse, om vindmølleparkens nærhed til Natura 2000-område SE0430002 kan påvirke områdets integritet som levested for arterne på udpegningsgrundlaget, er der foretaget kortlægning af rastende fugle i Øresund gennem optællinger fra fly. <p>De gennemførte undersøgelser er blandt andet anvendt til beregning af kollisionsrisiko ved hjælp af Band-metoden. Beregningerne er foretaget på grundlag af møllernes geografiske placering samt deres fysiske specifikationer. Der er desuden suppleret med PBR-beregninger, der er anvendt til at understøtte vurderingen af, hvor sandsynligt det er, at kollisionsniveauet vil kunne påvirke bestanden negativt.</p> <p>For nærmere beskrivelse af undersøgelser, beregninger og resultater henvises til den tekniske rapport: Therkildsen et. al (2020): Vurdering af den potentielle påvirkning af fugle ved opstilling af to vindmølleparker i Øresund, Teknisk rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet.</p>	<p>Det er Energistyrelsens vurdering, at de data, der er lagt til grund for vurderingerne i miljøkonsekvensrapporten, er robuste og af et tilstrækkeligt detaljeringsniveau for at lave en retvisende vurdering af projektets påvirkning af relevante Natura-2000 områder. Energistyrelsen vurderer derfor også, at projektet kan etableres i overensstemmelse med nationale og internationale beskyttelsesbestemmelser, herunder habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet, idet projektet, hverken i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter, ikke vurderes at kunne medføre en væsentlig påvirkning på Natura 2000-områder.</p>

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
	<p>Beregninger og analyser er foretaget på baggrund af et omfattende og opdateret datagrundlag, og resultaterne viser, at hverken fortrængning, kollision eller barriereeffekt vil påvirke fugle på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området Falsterbo-Fotviken (SE0430002) i et antal, så det vil være at betragte som en skadelig virkning på de pågældende fuglebestande. Det er derfor også vurderet, at hverken anlæg, drift eller afvikling af Aflandshage Vindmøllepark vil medføre skadelige påvirkninger af fugle på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område Falsterbo-Fotviken (SE0430002), og dermed vil projektet ikke hindre, at der kan opnås gunstig bevaringsstatus for disse arter. Denne konklusion gælder også for påvirkningen fra Aflandshage Vindmøllepark i kumulation med andre planer og projekter der også påvirker udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området Falsterbo-Fotviken (SE0430002).</p>	
<p>Høringsvar Februar 2022: Havs- og Vattenmyndigheten (HAVS) peger på, at marsvin også er beskyttede udenfor N2000 områder, og at gunstig bevaringsstatus skal sikres.</p>	<p>Der er i kap 17.3.2.1 i miljøkonsekvensrapporten vedr. Bilag IV arter gennemført vurderinger af påvirkninger på marsvin både indenfor og udenfor de relevante Natura 2000 områder, hvor arten er på udpegningsgrundlaget. Der er vurderet, at bevaringsstatus for marsvin ikke påvirkes.</p> <p>Der er i miljøkonsekvensrapportens kapitel 17.4.1 udarbejdet en konsekvensvurdering for N2000 områder og arter på udpegningsgrundlag i henhold til dansk lovgivning (<i>Bekendtgørelse om konsekvensvurdering vedrørende internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter ved projekter om etablering m.v. af elproduktionsanlæg og elforsyningsnet på havet (BEK nr 1476 af 13/12/2010), §§ 4 og 5</i>).</p> <p>Miljøkonsekvensrapporten anfører:</p> <p><i>‘Baseret på den korte varighed af nedramning (sammenlagt 1,5 måned), og det meget beskedne antal marsvin, der potentielt vil opleve undervandsstøjniveauer, som overskrider tålegrænsen for adfærdsændringer samt midlertidig hørenedsættelse, vurderes det, at sandsynligheden for, at marsvin fra østersøpopulationen påvirkes, er meget lille. Det vurderes derfor, at anlæg af monopælsfundamenterne ved nedramning i havbunden ikke vil give anledning til hverken kortvarige eller langvarige konsekvenser på bevaringsstatus af Østersømarsvinet.</i></p> <p><i>Det kan derfor konkluderes, at bilag IV-beskyttelsen af marsvin opretholdes i anlægsfasen, idet projektet ikke medfører at marsvin fanges, dræbes, forstyrres</i></p>	<p>Energistyrelsen har ingen yderligere bemærkninger.</p>

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
	<p><i>forsætligt eller får beskadiget eller ødelagt deres yngle- eller rasteområder. Anlæg af Aflandshage Vindmøllepark vil derfor ikke påvirke områdets økologiske funktionalitet for marsvin generelt eller påvirke den økologiske funktionalitet af levesteder for subpopulationerne af marsvin i området (bæltshavs- og østersøpopulationen).'</i></p> <p>Det er i miljøkonsekvensrapporten vurderet, at virkningen på marsvin er lille såvel i drifts- som i afviklingsfasen.</p> <p>Hverken drift eller afvikling af vindmølleparken vil derfor påvirke områdets økologiske funktionalitet for marsvin generelt eller medføre en væsentlig påvirkning af områdets subpopulationer af marsvin (bæltshavs- og østersøpopulationen).</p>	
<p>Høringsvar Februar 2022: HAVS peger på, at der er risiko for, at værdier indenfor udpegningsområder (N2000) påvirkes negativt, og der henstilles til at der indbygges foreslåede afværgetiltag. HAVS anfører, at støjmodellering viser, at TTS vil optræde i N2000 området. HAVS finder, at HOFOR tydeligt skal beskrive, hvordan målsætninger for det svenske N2000 område påvirkes, og hvordan påvirkninger afværges og minimeres.</p> <p>N2000-planen for det svenske N2000-område peger på, at undervandsstøj skal ligge på et niveau som ikke påvirker de marine miljøer, og Länsstyrelsen Skåne har anført i planen, at opførsel, drift og afvikling af vindkraft i området er et eksempel på et projekt, som kan få</p>	<p>I henhold til bevarende planen for Natura 2000 området SE0430095 er følgende bevarende mål for havpattedyr på udpegningsgrundlaget angivet: "<i>För natura 2000-arterna gråsäl, knubbsäl, tumlare, bred guldrämad dykare, större vattensalamander, barbastell samt dvärgläsbräken är bevarandesyftet att populationerna ska vara livskraftiga och uppnå fullgod bevarandestatus.</i>"</p> <p>Det er miljøkonsekvensrapportens afsnit 17.3.1.2.1 beskrevet: <i>"I det svenske Natura 2000-område SE0430095, der grænser op til forundersøgelsesområdet for Aflandshage Vindmøllepark, vil undervandsstøjen overstige tålegrænsen for adfærdspåvirkninger for marsvin indenfor et areal på 72 km², hvilket svarer til, at det er 17 % af området, der midlertidig vil blive påvirket af undervandsstøjniveauer fra nedramning af monopælsfundamenter. Midlertidige høreskader (TTS) vil kunne opstå indenfor 13 % (53 km²) af området (se Tabel 17.15). I sommerhalvåret vil mellem 2-20 marsvin indenfor området kunne opleve niveauer af undervandsstøj, der overskrider tålegrænsen for adfærdændringer, mens det for midlertidig hørenedsættelse (TTS) er mellem 2-11 marsvin. I vinterhalvåret vil mindre end 1-10 marsvin indenfor området kunne opleve undervandsstøjniveauer, der overskrider tålegrænsen for adfærdspåvirkninger, mens det for midlertidig hørenedsættelse (TTS) er mindre end 1-6 marsvin. For både sommer og vinterhalvåret er det ganske få marsvin, der bliver kortvarigt påvirket af undervandsniveauer, der overskrider tålegrænsen for adfærdændringer samt midlertidig hørenedsættelse."</i></p> <p>Endvidere er det vurderet at:</p>	<p>Energistyrelsen har ingen yderligere bemærkninger.</p>

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
<p>langvarige virkninger for områdets bevaringsstatus.</p> <p>LS savner en N2000 vurdering for havpattedyr.</p>	<p><i>"Påvirkninger af marsvin inden for og uden for Natura 2000-området vil være reversibel, da effekten vil ophøre kort tid efter, at nedramningen af fundamenter er afsluttet. Adfærdsstudier udført i forbindelse med anlæg af andre vindmølleparker viser således, at marsvin vender tilbage til vindmølleområdet indenfor 4 - 72 timer, efter pælenedramningen er ophørt (Brandt, Diederichs, Betke, & Nehls, 2018; Brandt et al., 2011; Tougaard, Carstensen, & Teilman, 2006). Da støjpåvirkning fra nedramning af møllefundamenter til Aflandshage Vindmøllepark alene vil medføre adfærdsændringer samt midlertidig hørenedsættelse af meget få marsvin i en periode på 1,5 måned, og da der er tale om en reversibel påvirkning, vurderes det, at undervandsstøj i forbindelse med nedramning af monopælsfundamenter ikke vil medføre skadelige påvirkninger af marsvin på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område SE0430095, uanset om marsvinene befinder sig inden for eller uden for Natura 2000-området. Undervandsstøj fra nedramning af møllefundamenter vil dermed ikke hindre, at der kan opnås gunstig bevaringsstatus for marsvin i dette Natura 2000-område."</i></p> <p>For både gråsæler og spættet sæl er det ligeledes vurderet i afsnit 17.3.1.2.2 og afsnit 17.3.1.2.3:</p> <p><i>"Det vurderes, at støjpåvirkningen ikke vil medføre skadelige påvirkninger af spættede sæler og gråsæler på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område SE0430095, uanset om sælerne befinder sig inden for eller uden for Natura 2000-området. Undervandsstøj fra nedramning af møllefundamenter vil dermed ikke hindre, at der kan opnås gunstig bevaringsstatus for spættet sæl i dette Natura 2000-område."</i></p> <p>Vurderingerne baseres på en detaljeret undervandsstøjmodellering, der er gennemført i henhold til Energistyrelsens guidelines for pæleramning (2016), hvor det er beregnet, at det er nødvendigt at dæmpe undervandsstøjen fra pæleramning for at sikre, at havpattedyrene ikke udsættes for væsentlige undervandsstøjniveauer, som kan skade dem. Ifølge de danske retningslinjer kræves det, at tålegrænsen for permanente høreskader (PTS) for marsvin og sælarter ikke overskrides. Der vil være behov for at dæmpe støjen fra nedramningen, således at tålegrænsen for permanent høreskade (PTS) for den mest støjfølsomme art (marsvin) ikke overskrides. Dette kan typisk opnås ved etablering af boblegardiner rundt om anlægsområdet.</p>	

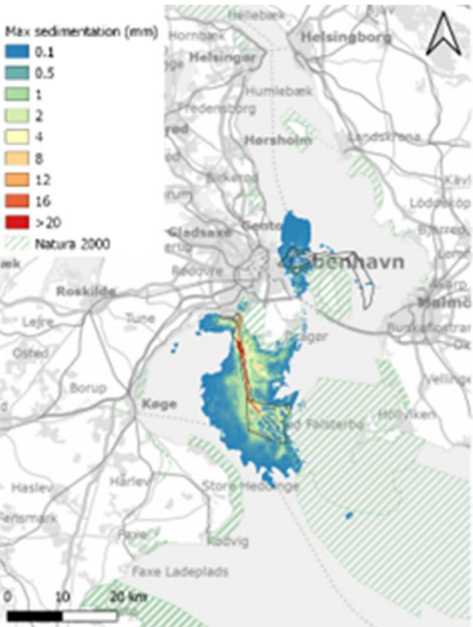
Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
	<p>Der vil eventuelt blive anvendt akustiske afværgetiltag, hvor der vil ske bortskræmning af havpattedyr nær arbejdsstedet, når nedramningen startes. Dog skal f.eks. sælskræmmere kun anvendes, hvis der er risiko for permanent høreskade, da sælskræmmere i sig selv vil kunne forårsage TTS hos marsvin. Derudover vil der anvendes en blød opstart af nedramningen (en såkaldt softstart-procedure), hvor de støjende aktiviteter langsomt optrappes, så dyrene kan nå at bevæge væk fra støjilden.</p> <p>Det er i miljøkonsekvensrapporten ikke fastlagt, hvordan støjen skal dæmpes, men det kan typisk opnås ved etablering af boblegardiner rundt om anlægsområdet. I den kommende detailprojektering vil det blive klarlagt, hvordan undervandsstøjen præcist skal dæmpes for at overholde, at undervandsstøjmodelleren, som ligger til grund for vurderingerne af påvirkninger på havpattedyr, ikke overskrides. Derudover vil undervandsstøjen fra anlægsarbejdet blive monitoreret i henhold til de danske guidelines (Energistyrelsen, 2016).</p> <p>På baggrund af ovenstående og med anvendelse af afværgende foranstaltninger som beskrevet i ovenstående, vurderes påvirkningen af undervandsstøj på marine pattedyr i svensk farvand at være <i>lille</i>. Ligeledes vurderes påvirkningen af fisk i svensk farvand at være <i>lille</i>.</p> <p>Det er i miljøkonsekvensrapportens kapitel 17.7 sammenfattende vurderet, at projektet ikke vil hindre, at der opnås gunstig bevaringsstatus for havpattedyr på udpegningsgrundlaget for Natura2000 områder.</p>	
<p>Høringsvar Februar 2022: LS anfører, at der er høje naturverdier i de svenske N2000 områder, som ligger tæt ved projektområdet, og LS anfører, at disse værdier ikke ophører udenfor grænsen af de beskyttede områder. Endvidere anføres, at projektområdet ligger i en migrationskorridor for arter, som er beskyttede indenfor svensk N2000.</p>	<p>Der er udarbejdet væsentlighedsvurdering for udpegningsgrundlaget for følgende svenske Natura2000-områder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • SE0430095: Falsterbohalvön (marin habitatnatur, havpattedyr) • SE0430002: Falsterbo-Foteviken (Fugle) • SE0430187: Sydvästskånens utsjövattnen (havpattedyr) • SE0430173: Lommaområdet (Fugle) <p>Naturtyper på udpegningsgrundlaget indgår i vurdering af virkning af sedimentspredning, mens arter på udpegningsgrundlaget indgår i vurderingen af undervandsstøj.</p>	<p>Det er Energistyrelsens vurdering, at de data, der er lagt til grund for vurderingerne i miljøkonsekvensrapporten, er robuste og af et tilstrækkeligt detaljningsniveau for at lave en retvisende vurderinger af projektets påvirkning af relevante Natura-2000 områder. Energistyrelsen vurderer derfor også, at projektet kan etableres i overensstemmelse med nationale og internationale beskyttelsesbestemmelser, herunder habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet, idet projektet, hverken i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter, ikke vurderes at kunne medføre en væsentlig påvirkning på Natura 2000-områder.</p>

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
<p>Således anfører LS, at der ikke bør etableres vindkraft i projektområdet, og at der kan være krav om N2000 tilladelse for projektet, og at der skal udarbejdes en konsekvensvurdering for Falsterbohalvön og Falsterbo-Foteviken. LS mener, at både sedimentspredning og undervandsstøj skal indgå i en N2000 konsekvensvurdering for de svenske N2000 områder.</p> <p>Høringssvar September 2022: <i>LS fastholder deres oprindelige høringssvar med henvisning til placering i en trækkorridor og fortrængning af fugle i Natura2000 området Falsterbo-Foteviken.</i></p>	<p>For område SE0430095: Falsterbohalvöen er der gennemført en egentlig konsekvensvurdering for habitatnatur (kapitel 17.3.1.1.2), mens der er gennemført konsekvensvurdering af arter på udpegningsgrundlaget for områderne SE0430095: Falsterbohalvöen samt SE0430187: Sydvästskånes utsjövattnen (kapitel 17.3.1.2).</p> <p>Naturtypen på udpegningsgrundlaget for SE0430095: Falsterbohalvöen er biogene rev.</p> <p>Det er vurderet, at sedimentspild fra nedlægning af kabler og klappning af overskydende materiale i anlægsfasen ikke vil medføre skadevirkninger af habitatnaturtypen biogene rev indenfor Natura 2000-område SE0430095, og dermed ikke hindre, at der kan opnås gunstig bevaringsstatus for denne habitatnaturtype.</p> <p>Arter på udpegningsgrundlaget for SE0430095: Falsterbohalvöen og SE0430187: Sydvästskånes utsjövattnen er marsvin, gråsæl og spættet sæl.</p> <p>Det er vurderet, at sedimentspild kun vil medføre en lille påvirkning på fisk, som er den primære fødekilde for sæler og marsvin i området. På baggrund heraf, er det vurderet, at sedimentspild eller øget sedimentation i vandfasen ikke vil medføre væsentlige påvirkninger på de nærliggende områdes værdi som fourageringsområde for havpattedyr.</p> <p>Der forekommer ikke PTS hos havpattedyr, da retningslinjer foreskriver at undervandsstøj sænkes til under 190 dB re 1 µPa2s. Det er endvidere vurderet, at tålegrænsen for adfærdsændringer og TTS overskrides for havpattedyr i såvel SE0430095: Falsterbohalvöen som SE0430187: Sydvästskånes utsjövattnen.</p> <p>Beregningerne viser for begge områder, at langt under 1 % af den biogeografiske population af marsvin påvirkes af undervandsstøj, både vinter og sommer. Undervandsstøj fra anlæg af monopælsfundamenterne vil hverken give anledning til kortvarige eller langvarige konsekvenser for bevaringsstatus af marsvin fra bælthavspopulationen og marsvin fra østersøpopulationen. Samme vurdering er også gældende, hvis vurderingen bredes ud til at omfatte påvirkninger af arterne, når de færdes uden for Natura 2000-områderne. Støjpåvirkningen er reversibel og kortvarig (sammenlagt 1,5 måned).</p> <p>Det er på denne baggrund vurderet, at undervandsstøj i forbindelse med nedramning af monopælsfundamenter ikke vil medføre skadelige påvirkninger</p>	

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
	<p>af marsvin på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område SE0430095, uanset om marsvinene befinder sig inden for eller uden for Natura 2000-området. Undervandsstøj fra nedramning af møllefundamenter vil dermed ikke hindre, at der kan opnås gunstig bevaringsstatus for marsvin i dette Natura 2000-område.</p> <p>Det er vurderet at, at støjpåvirkningen ikke vil medføre skadelige påvirkninger af gråsæl og spættet sæl på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områderne SE0430095 og SE430187, uanset om sælerne befinder sig inden for eller uden for Natura 2000-områderne. Undervandsstøj fra nedramning af vindmøllefundamenter vil dermed ikke hindre, at der kan opnås gunstig bevaringsstatus for gråsæl og spættet sæl i disse Natura 2000-områder.</p> <p>For de svenske Natura 2000-områder med fugle på udpegningsgrundlaget (SE0430002: Falsterbo-Foteviken, og SE0430173: Lommaområde) er det for anlægsfasen vurderet, at fuglene i anlægsfasen kun påvirkes af sedimentspild (fra installation af kabler og klapning) og undervandsstøj i det omfang, at deres fødegrundlag påvirkes. Påvirkningen af fødegrundlaget er vurderet at være af en så begrænset størrelse, at det ikke vil medføre skade på arter på udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområderne og dermed ikke hindre, at der kan opnås gunstig bevaringsstatus for disse arter.</p> <p>Da der udelukkende vil ske påvirkninger af relativt få fugleindivider i anlægsfasen og påvirkningen vil være lokal nær forundersøgelsesområdet, er det sammenfattende vurderet, at anlægsarbejdet ikke vil medføre skadelige påvirkninger af fugle på udpegningsgrundlaget for nærliggende Natura 2000-områder, og dermed ikke hindre, at der kan opnås gunstig bevaringsstatus for fuglene i de relevante Natura 2000-områder.</p> <p>For driftsfasen er der vurderet på fortrængning, kollisionsrisiko og Barriereeffekt.</p> <p><i>Fortrængning:</i> Edderfugl er den eneste art på udpegningsgrundlagene for nærliggende fuglebeskyttelsesområder, der optræder i betydende antal indenfor 5 km af forundersøgelsesområdet og derfor bliver fortrængt med mere end 25 individer. Fortrængningen svarer til 3,8% af det antal rastende edderfugle på 12.000, der er angivet i målsætningerne for SE0430002 Falsterbo-Foteviken. Derfor vil</p>	

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
	<p>fortrængningen ikke medføre skade på fuglebeskyttelsesområde SE0430002 Falsterbo-Foteviken eller de øvrige fuglebeskyttelsesområder og dermed ikke hindre, at der kan opnås gunstig bevaringsstatus for fuglearter på udpegningsgrundlagene.</p> <p><i>Kollisionsrisiko:</i> På baggrund af de gennemførte feltundersøgelser og de efterfølgende kollisionsberegninger er det beregnet, at påvirkningerne fra kollisioner i driftsfasen ikke årligt overstiger 41 kollisioner (skarv) for de enkelte arter på udpegningsgrundlagene for alle de nærliggende fuglebeskyttelsesområder. For de øvrige arter ligger antallet af årlige kollisioner på maks. 16 for bramgås og maks. 13 for edderfugl, samt mindre end 1 for de øvrige arter (Therkildsen, et al., 2020). På baggrund af ovenstående vurderes påvirkningen af fugle på udpegningsgrundlaget for nærliggende fuglebeskyttelsesområder som følge af kollisioner med Aflandshage Vindmøllepark at være ubetydelig og dermed ikke medføre skade på fugle på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områderne eller områdernes integritet. Påvirkningen vil heller ikke hindre, at der kan opnås gunstig bevaringsstatus for disse arter.</p> <p><i>Barriereeffekt:</i> Det er på denne baggrund vurderet, at ænder og gæs enten vil undvige vindmølleparkerne helt eller flyve mellem vindmøllerne. Det ekstra energiforbrug, det vil kræve for fuglene at flyve uden om vindmølleparkerne, er vurderet at være uden betydning for det samlede energiforbrug i forbindelse med trækket (Therkildsen, et al., 2020). Derfor er barriereeffekten ubetydelig for ænder og gæs.</p> <p>Det er på denne baggrund vurderet, at rovfugle enten vil undvige vindmølleparkerne helt eller flyve mellem vindmøllerne. Det ekstra energiforbrug, det vil kræve at flyve uden om vindmølleparkerne er vurderet at være uden betydning for det samlede energiforbrug i forbindelse med trækket (Therkildsen, et al., 2020). Derfor er barriereeffekten ubetydelig for rovfugle.</p> <p>Vurderingerne indgår i miljøkonsekvensrapporten kapitel 17.</p> <p><i>Bygherre har ikke yderligere bemærkninger.</i></p>	

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
<p>Høringsvar Februar 2022: Vellinge Kommun (VK) er ved at udarbejde en kommuneplan, hvor projekter som påvirker natur og landskab ikke accepteres. Kommuneplanen forventes at blive vedtaget i marts 2022. VK henviser til, at sedimentspredning, undervandsstøj og andre effekter af vindkraft vil sprede sig ind i deres område.</p> <p>VK peger på, at projektområdet støder op til N2000, OSPAR/Helcom udpegningsgrundlaget, naturreservat, og et område udpeget som nationalt interesseområde for naturbeskyttelse.</p> <p>VK peger på også påvirkninger længere ude i havet kan påvirke miljøet, fx sandbanker og kystmiljøet. De er bekymret for, at der kan opstå iltmangel og for at vækst af ålegræs påvirkes.</p> <p>Høringsvar September 2022: VK er imod projektet, som de overordnet finder medfører påvirkninger som overskrider administrative grænser, såsom sedimentspredning og støj.</p> <p><i>VK er særligt bekymret for N2000 områderne Falsterbohalvön og Falsterbo-Foteviken, herunder især</i></p>	<p>Som en del af miljøkonsekvensrapporten for Aflandshage Havvindmøllepark er der gennemført beregninger, analyser og vurderinger af alle de miljøeffekter fra projektet, der kan medføre grænseoverskridende påvirkninger. Vurderingerne er blandt andet gennemført i henhold til EU's habitatdirektiv, vandrammedirektiv og havstrategidirektiv, og de gennemførte vurderinger viser, at projektet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ikke vil medføre skadelige påvirkninger på arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for både danske og svenske Natura 2000-områder (herunder SE0430095 Falsterbohalvön og SE0430002 Falsterbo-Foteviken). Vurderingen af havpattedyr er foretaget under forudsætning af, at der gennemføres angivne afværgeforanstaltninger til reduktion af undervandsstøj (som beskrevet i nedenstående under punktet om undervandsstøj). • Ikke vil påvirke den eksisterende økologiske og kemiske tilstand væsentligt og ikke vil være til hinder for opnåelse af god tilstand på alle parametre i det svenske kystvandområde "Del av S Öresunds utsjövatten", der ligger tættest på projektområdet. • Ikke vil forsinke eller være til hinder for opnåelse af god miljøtilstand i havområdet, som vindmølleparken placeres indenfor, og i Østersøen generelt. <p>Konklusionerne på vurderinger i forhold til sedimentation og undervandsstøj, der nævnes specifikt i høringssvaret, er kortfattet uddybet og opsummeret i det følgende. For nærmere beskrivelser henvises til miljøkonsekvensrapporten samt følgende tekniske rapporter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aflandshage Vindmøllepark. Baggrundsrapport for havbund, flora og fauna. HOFOR Vind A/S. NIRAS, 11. oktober, 2021 • Aflandshage/Nordre Flint Vindmøllepark. Baggrundsrapport for kystmorfologi, klapning, hydraulik mv. HOFOR Vind A/S. NIRAS, 11. oktober, 2021 • Aflandshage Vindmøllepark. Baggrundsrapport for marine pattedyr. HOFOR Vind A/S. NIRAS, 11. oktober, 2021 • Vurdering af den potentielle påvirkning af fugle ved opstilling af to vindmølleparker i Øresund. Rapport rekvireret af HOFOR. Aarhus Universitet. DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi. 2021 	<p>Det er Energistyrelsens vurdering, at de data, der er lagt til grund for vurderingerne i miljøkonsekvensrapporten, er robuste og af et tilstrækkeligt detaljeringsniveau for at lave en retvisende vurdering af projektets påvirkning af relevante Natura-2000 områder. Energistyrelsen vurderer derfor også, at projektet kan etableres i overensstemmelse med nationale og internationale beskyttelsesbestemmelser, herunder habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet, idet projektet, hverken i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter, ikke vurderes at kunne medføre en væsentlig påvirkning på Natura 2000-områder.</p> <p>Energistyrelsen har ingen yderligere bemærkninger til de efterfølgende høringssvar.</p>

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
<p><i>påvirkningen af det dynamiske miljø i Falsterbohalvön.</i></p>	<p>Sedimentation: Anlæg af Aflandshage Vindmøllepark kan potentielt have en påvirkning i svensk farvand, da suspenderet sediment kan føres med havstrømmen og utilsigtet påvirke de svenske havbundsområder. Der er som en del af miljøkonsekvensrapporten foretaget modelberegninger af sedimentspredning, og resultaterne viser, at der i svensk farvand vil forekomme en maksimal sedimentkoncentration på ca. 100-200 mg/l, og varigheden af sedimentkoncentrationer over 10 mg/l vil være under 2 dage. Ligeledes er det beregnet, at aflejring af det suspenderede materiale vil være på mellem 0 og 1 millimeter. Der er derfor tale om en meget begrænset påvirkning i det område, der ligger tættest på vindmølleparken, og i en meget kortvarig periode. Den del af svensk farvand, der kan blive påvirket af sedimentation, fremgår af nedenstående kort.</p> <p>På grund af dybdeforholdene i dette område vil der med stor sandsynlighed ikke forekomme ålegræs. Således viste de gennemførte undersøgelser af bundflora og -fauna i projektområdet, at der ikke vokser blomsterplanter (f.eks. ålegræs) i området.</p>	

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
	<p>På baggrund af ovenstående er det vurderet, at virkningen af suspenderet stof og sedimentation fra anlægsarbejderne på havbundens flora og fauna i svensk farvand er lille. Der vil ikke ske påvirkninger af bundflora og -fauna i projektets driftsfase.</p> <p><u>Undervandsstøj:</u> Marine pattedyr (marsvin, spættet sæl og gråsæl) og fisk vil kunne blive påvirket af undervandsstøj fra nedramning af monopæle til vindmøllerne, hvis disse vælges som fundamenter. For at vurdere omfanget af påvirkninger på havpattedyr og fisk som følge af undervandsstøj fra nedramning af møllefundamenter er der foretaget modelberegninger og på baggrund heraf er det klarlagt hvor store områder, der kan påvirkes af undervandsstøj.</p> <p>De gennemførte vurderinger har konkluderet, at nedramning af monopæle skal gennemføres med en soft start ramp up-procedure, samt at der vil være behov for at dæmpe støjen fra nedramningen, således at tålegrænsen for permanent høreskade (PTS) for den mest støjfølsomme art (marsvin) ikke overskrides. Det er i miljøkonsekvensrapporten ikke fastlagt, hvordan støjen skal dæmpes, men det kan typisk opnås ved etablering af boblegardiner rundt om anlægsområdet. I den kommende detailplanlægning vil det blive klarlagt, hvordan undervandsstøjen præcist skal dæmpes for at overholde, at undervandsstøjmodelleringen, som ligger til grund for vurderingerne af påvirkninger på havpattedyr, ikke overskrides. Derudover vil undervandsstøjen fra anlægsarbejdet blive monitoreret i henhold til de danske guidelines (Energistyrelsen, 2016).</p> <p>På baggrund af ovenstående og med anvendelse af afværgende foranstaltninger som beskrevet i ovenstående, vurderes påvirkningen af undervandsstøj på marine pattedyr i svensk farvand at være <i>lille</i>. Ligeledes vurderes påvirkningen af fisk i svensk farvand at være <i>lille</i>.</p> <p>Sverige har ikke retningslinjer for beregninger af undervandsstøj i forbindelse med nedramning af monopæle, men i tidligere svenske projekter har beregninger af undervandsstøj udført efter de amerikanske retningslinjer været anvendt. Derfor er der også i nærværende miljøkonsekvensrapport udført undervandsstøjmodelleringer efter amerikanske retningslinjer (udover de danske). Disse beregninger viser mere eller mindre samme støjpåvirkninger, som beregninger udført efter de gældende danske retningslinjer, og derfor er</p>	

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
	<p>vurderingerne baseret på beregninger udført efter de danske retningslinjer også gældende for beregninger udført efter den amerikanske retningslinjer.</p> <p><i>Bygherre har ikke yderligere bemærkninger.</i></p>	
<p>Høringsvar September 2022: Vattenmyndigheten, Kalmar Län (VKL) påpeger med henvisning til artikel 4.1 og 4.2 i EU-Vandrammedirektivet, at det strengeste mål for vandområderne gælder, hvorfor der er krav om mere end god status i vandforekomsterne.</p>	<p><i>Miljømål for udpegede vandforekomster fremgår af VISS (Vatteninformationssystem Sverige). Her fremgår det, at de svenske vandforekomster øst for projektområdet har mål og god tilstand (status). Vandforekomsten "Del av S Öresunds utsjövatten", der ligger nærmest projektområdet har mål om god kemisk tilstand, mens de mere kystnære vandområder "S Öresunds kustvatten" og "Höllviken" har mål om god økologisk og god kemisk tilstand. Miljømålene for svenske vandområder fremgår af afsnit 18.1.3.2 i miljøkonsekvensrapporten. Der er ikke kendskab til, at der skulle være strengere mål for disse vandforekomster.</i></p>	<p>Energistyrelsen har ingen yderligere bemærkninger.</p>
<p>Høringsvar Februar 2022: Vellinge Kommun (VK) nævner, at kyststrækningen er udpeget som rigsinteresse for friluftsliv, fx fiskeri, vandsport og fuglekiggeri. VK savner i den forbindelse en socioøkonomisk vurdering koblet til friluftsliv og turisme, baseret på landskabet.</p> <p>Høringsvar September 2022: VK fastholder deres først fremsendte høringssvar, og fremhæver områdets regionale betydning for friluftsliv og henviser til forslag til regionplan for Region Skåne.</p>	<p>I miljøkonsekvensrapporten afsnit 15.4.2 er påvirkninger på mennesker og sundhed vurderet i forhold til oplevelsen af landskab og kulturarv. For den fulde beskrivelse og vurdering henvises til afsnittet.</p> <p>Det fremgår bl.a.:</p> <p><i>"Der er ingen andre påvirkninger af de rekreative forhold på land end den ændrede udsigt. Derfor svarer vurderingerne i kapitel 13 og 14 til den mulige påvirkning af rekreative værdier.</i></p> <p><i>Det vurderes, at der vil være stor forskel på, hvordan mennesker opfatter den ændrede visuelle påvirkning, som Aflandshage Vindmøllepark medfører. De ovenstående påvirkninger af landskab og kulturmiljø vurderes at svare til de påvirkninger, som vil opleves af mennesker, der føler sig meget generet af vindmølleparken. De mennesker, der føler sig mindre generet, vil opleve en mindre påvirkning, end den vurderede for landskab og kulturmiljø."</i></p> <p>I henhold til ovenstående vurderes den rekreative brug af områderne.</p> <p><i>"Etablering af vindmølleparken vil ikke ændre på tilgængeligheden på de arealer, som befolkningen kan anvende til rekreative formål. Men spørgsmålet er, om de visuelle effekter fra vindmølleparken kan betyde, at befolkningen vil bruge de grønne/rekreative områder mindre, end de ellers ville have gjort, og deres livskvalitet derved påvirkes.</i></p>	<p>Energistyrelsen har ingen yderligere bemærkninger.</p>

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
	<p><i>Dette vil afhænge meget af den enkelte borgers opfattelse af en vindmøllepark: Opleves vindmølleparken som skæmmende, neutral eller ligefrem som en forskønnelse af landskabet? Borgere, som er vant til at se på vindmøller, har en tendens til at være mere tolerante overfor den visuelle påvirkning fra andre vindmøller end borgere, der ikke er vant til vindmøller</i></p> <p><i>miljøkonsekvensvurderingen for Vesterhav Nord Havmøllepark fra maj 2020 (Vattenfall, 2020) og referencer heri, ligesom modstandere af vindmøller ofte vil blive mere generet end tilhængere.</i></p> <p><i>Der er forskellige opfattelser af den visuelle påvirkning. Undersøgelser sandsynliggør, at befolkningens brug af de rekreative områder har en gavnlig effekt på sundheden, men der er ingen kendte undersøgelser som påviser, at et ændret landskabsbillede vil ændre på den rekreative værdi og derved sundhedseffekten (Crichton & Petrie, 2015)."</i></p> <p>I det efterfølgende afsnit 15.4.3 vurderes påvirkningerne på det rekreative fiskeri, og i afsnit 15.4.4 vurderes påvirkningerne på lystsejlad i området.</p> <p>Det vurderes at der <i>ingen</i> påvirkning vil være på det rekreative fiskeri, og i forhold til lystsejlad vurderes påvirkningen som <i>lille</i>.</p> <p>I afsnit 15.4.5 vurderes afledte effekter på turismen. Samlet set vurderes det, at der er <i>ingen</i> påvirkning vil være af turismen i området i hverken anlægs-, drifts- eller afviklingsfasen for Aflandshage Vindmøllepark.</p> <p>I og med at det er vurderet, at der <i>ingen</i> effekt vil være på turismen, er der ikke foretaget vurderinger af socioøkonomiske effekter.</p> <p><i>Bygherre har ikke yderligere bemærkninger.</i></p>	
<p>Høringsvar Februar 2022: Vellinge Kommun (VK) savner en helhedspræget planlægning mellem SE, DK og DE. De bekymrer sig også for klapning i Køge Bugt.</p>	<p>Bygherre har forholdt sig til den danske havplan, da projektet placeres i dansk farvand.</p> <p>Bygherre har ingen kommentar til det statslige samarbejde på Havplan, men der er i forbindelse med feltobservationer kortlagt de fugletræk, som er relevante i forhold til at vurdere projektets virkninger på fugle.</p>	<p>Energistyrelsen samarbejder med de svenske myndigheder om planlægning for havvind og ønsker fortsat at prioritere dette arbejde.</p>

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
<p>Lomma kommun (LK) henviser til tidligere fremsendt høringssvar til den danske havplan, hvor de peger på, at Øresund ikke egner sig til opførelse af vindkraft.</p> <p>Länsstyrelsen Skåne (LS) oplyser, at de har opfordret til, at alle projektudviklere i Øresundsområdet går sammen om at indsamle data fra havområdet.</p> <p>LS oplyser endvidere, at de har udtrykt ønske om, at DK og SE etablerer et samarbejde om beskyttelse og forvaltning af Øresundsområdet.</p> <p>LS konstaterer, at der er modstrid mellem arealudlæg, hvor den svenske havplan ikke levner plads til yderligere vindmøller i Øresund.</p> <p>LS oplyser, at der er indleveret et forslag til den svenske regering om at indgå i samarbejde med Danmark om beskyttelse af Øresund, fx med hensyn til at beskyttet havbunden.</p> <p>Høringssvar September 2022: <i>VK fastholder deres først fremsendte høringssvar, og understreger deres bekymring for kumulative påvirkninger, hvor de oplever mange parallelle høringer af projekter i området.</i></p>	<p><i>Bygherre har ikke yderligere bemærkninger.</i></p>	

(J) Trafiksikkerhed

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
<p>Høringssvar Februar 2022: Trafikverket (TV) henstiller til, at påvirkning på sejlroute 205 ikke påvirkes.</p> <p>Høringssvar September 2022: TV har ingen yderligere kommentarer.</p>	<p>Sejlroute 205 er detaljeret behandlet i kapitel 4 i baggrundsrapporten for sejladsikkerhed (DNV-GL, 2021, Navigational Risk Assessment of Aflandshage and Nordre Flint Offshore Wind Farms) under navnet 1aS/N. Det vurderes at påvirkningen af sejladsikkerheden på denne sejlroute vil være <i>lille</i>.</p>	<p>Energistyrelsen har ingen yderligere bemærkninger.</p>
<p>Høringssvar Februar 2022: Transportstyrelsen (TS) savner oversigtskort, for at kunne bedømme påvirkning på søfart i svensk territorie.</p> <p>Høringssvar September 2022: TS henviser til høringssvar fra februar 2022.</p>	<p>Der er vist kort over alle påvirkede sejlrouter i kapitel 4 i baggrundsrapporten for sejladsikkerhed (DNV-GL, 2021, Navigational Risk Assessment of Aflandshage and Nordre Flint Offshore Wind Farms).</p> <p><i>Bygherre har ikke yderligere bemærkninger.</i></p>	<p>Energistyrelsen har ingen yderligere bemærkninger.</p>
<p>Høringssvar Februar 2022: TS savner en grundig analyse af risici for søfart, herunder påvirkning af navigation, kollisioner, behov for nye ruter og nye sikkerhedsforanstaltninger og beskrivelse af beredskab.</p> <p>Høringssvar September 2022: TS henviser til høringssvar fra februar 2022.</p>	<p>Alt dette er detaljeret behandlet i kapitel 4 i baggrundsrapporten for sejladsikkerhed (DNV-GL, 2021, Navigational Risk Assessment of Aflandshage and Nordre Flint Offshore Wind Farms). Det vurderes at påvirkningen af sejladsikkerheden overordnet set vil være <i>lille</i>.</p> <p><i>Bygherre har ikke yderligere bemærkninger.</i></p>	<p>Energistyrelsen har ingen yderligere bemærkninger.</p>
<p>Høringssvar Februar 2022: TS savner vurdering af kumulative påvirkninger for søfart af de samlede vindkraftprojekter i området.</p>	<p>Dette er behandlet i kapitel 5.5.5 i baggrundsrapporten for sejladsikkerhed (DNV-GL, 2021, Navigational Risk Assessment of Aflandshage and Nordre Flint Offshore Wind Farms). Den vurderede påvirkning er <i>ingen</i>.</p>	<p>Energistyrelsen har ingen yderligere bemærkninger.</p>

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
<p>Høringssvar September 2022: TS henviser til høringssvar fra februar 2022.</p>	<p><i>Bygherre har ikke yderligere bemærkninger.</i></p>	
<p>Høringssvar Februar 2022: TS ønsker, at der ikke er opankringsforbud i kabelzoner.</p> <p>Høringssvar September 2022: TS henviser til høringssvar fra februar 2022.</p> <p>Föreningen Svensk Sjöfart (FSS) påmindrer om, at med et stigende antal projekter i området, øges risikoen for ulykker.</p>	<p>Ifølge Bekendtgørelse om beskyttelse af søkabler og undersøiske rørledninger (BEK nr 939 af 27/11/1992) etableres en 200 m bred beskyttelseszone langs med og på hver side af et søkabel, og der må ikke ankres i denne beskyttelseszone.</p> <p>Metoden til udlæggelse af kablerne er ikke kendt endnu, så det kan ikke siges på nuværende tidspunkt, om dette opankringsforbud vil blive løftet. Det er dog umiddelbart ikke bygherres intention at løfte det.</p> <p><i>Bygherre har ikke yderligere bemærkninger.</i></p>	<p>Energistyrelsen har ingen yderligere bemærkninger.</p>

(K) Vandkvalitet og sediment

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
<p>Høringssvar Februar 2022: Havs och Vattenmyndigheten (HAVS) finder, at anlægsaktiviteter kan resultere i sedimentspredning, herunder fra klapområdet, hvor Lynetteholm klapper forurenede materialer. HAVS anfører, at Lynetteholms modelleringer viser, at spredning fra deres klappingsaktivitet vil spredes i vindmølleområdet.</p>	<p>Forundersøgelsesområdet for vindmølleparken er delvist sammenfaldende med klapplassen KBH Nordhavn B (Miljøstyrelsen, 2020m). Derudover ligger klapplassen KBH Nordhavn A cirka 1 km nord for forundersøgelsesområdet. Det klappede sediments indhold af miljøfarlige forurenende stoffer vil ligge under det øvre aktionsniveau, som er grænsen for, om klapping kan tillades. Nærmeste vindmølle er placeret mindst 80 m fra klapplassen, og tilsvarende afstand vil gælde for kabelsystemerne. I denne afstand vurderes det, at der vil være tale om et begrænset forhøjet indhold af miljøfarlige forurenende stoffer fra klappingsaktiviteterne.</p> <p>Der er udarbejdet vurderinger af projektets virkninger på vandkvalitet, herunder også de kumulative virkninger, baseret på oplysninger som er til rådighed</p>	<p>Energistyrelsen har ingen yderligere bemærkninger.</p>

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
<p>HAVS finder, at det skal foretages grundige kontroller af sedimentet der forstyrres, pga. spredning fra Lynetteholm</p> <p>Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut SMHI er bekymret for placeringen i en klappads, hvor forurenede sediment kan spredes til det øvrige område.</p>	<p>vedrørende andre aktiviteter i Øresund. Der er i vurderingerne lagt til grund, at sediment i Aflandshages projektområde er uforurenede jf. sedimentanalyser og, at klappede materialer overholder klappningskriterierne og således ikke overstiger øvre aktionsniveau.</p> <p>Virkningerne er vurderet i kapitel 11.4 i miljøkonsekvensvurderingsrapporten og de kumulative virkninger er vurderet i kapitel 11.7.</p> <p>Det er vurderet, at der er en <i>lille</i> påvirkning fra spredning af sediment, herunder også spredning af næringsstoffer og miljøfarlige stoffer.</p> <p>Der er ikke identificeret væsentlige påvirkninger som følge af kumulative forhold, herunder heller ikke for aktiviteter i medfør af etablering af Lynetteholm.</p>	
<p>Høringsvar Februar 2022: SMHI er bekymret for de kumulative påvirkninger på iltindholdet i Østersøen fra samtlige projekter.</p>	<p>Der vil være en kort og uvæsentlig påvirkning på iltindholdet i anlægsfasen grundet ophvirvlet sediment. Idet indholdet af organisk stof i sedimentet er lav, er påvirkningen herfra også uvæsentlig. Ilttilførslen fra nyt indstrømmende vand gennem Kattegat vil være mere eller mindre uændret idet gennemstrømningen (i worst case scenariet) kun reduceres med mellem 0.1 og 0.3 promille (mange gange mindre end den naturlige variation). Projektet bidrager derfor ikke i noget væsentligt omfang til reduceret ilttilførsel i Østersøen – hverken i sig selv eller i samspil med andre projekter. Der henvises til Baggrundsrapporten for kystmorfologi, klappning, hydraulik mv. for metodebeskrivelse etc.</p>	<p>Energistyrelsen har ingen yderligere bemærkninger.</p>
<p>Høringsvar September 2022: SMHI er bekymret for valget af gravitationsfundamenter og betydning for influx af saltvand og iltholdigt vand gennem Øresund.</p>	<p><i>I forbindelse med udarbejdelsen af baggrundsrapporten for kystmorfologi, klappning og sediment (udarbejdet i 2021) er der lavet detaljerede beregninger af påvirkningen af vandtransporten i Øresund ved worst case scenariet (gravitationsfundamenter, små vindmøller).</i></p> <p><i>Beregningerne viser, at etableringen af Aflandshage Vindmøllepark selv i worst case scenariet vil påvirke vandføringen omkring vindmølleparken med 0,1- 0,3% hvilket er mange gange mindre end den naturlige variation, hvorfor denne påvirkning vurderes at være ubetydelig.</i></p>	<p>Energistyrelsen har ingen yderligere bemærkninger.</p>
<p>Høringsvar Februar 2022: Länsstyrelsen Skåne finder, at når miljøkonsekvensrapporten vurderer virkninger af sedimentspredning, er det på et forældet grundlag, idet der</p>	<p>Klappet materiale fra Lynetteholm er inddraget i sedimentspildsberegningerne og er derfor også inkluderet i beskrivelser af kumulative virkninger.</p> <p>Vurderingerne af de kumulative virkninger lægger til grund, at sedimentet som klappes fra Lynetteholm, har et indhold af forureninger under klappvejledningens øvre aktionsniveau, hvilket oplyses af By & Havn i tillæg til</p>	<p>Energistyrelsen har ingen yderligere bemærkninger.</p>

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
<p>er klappet materiale fra Københavns Havn i projektområdet, siden der er udtaget bundprøver til projektet.</p>	<p>miljøkonsekvensrapport - uddybning af sejltrede og klappning af havbundsmateriale.</p>	
<p>Høringsvar September 2022: Vattenmyndigheden, Kalmar Län (VKL) finder, at negative påvirkninger (sedimentspredning med næringsstofpåvirkning og påvirkning af miljøfarlige forurenende stoffer som følge) i svensk område ikke kan udelukkes og de påpeger, at der ikke er god økologisk status i nærmeste vandområder. VKL peger på, at Weserdommen viser, at en yderligere påvirkning ikke kan tillades.</p>	<p><i>I miljøkonsekvensrapport afsnit 18.1.3 er målsatte vandforekomster beskrevet (danske og svenske). I afsnit 18.1 4 er der vurderet på anlægsaktiviteternes påvirkning på de målsatte vandforekomster. I det følgende opsummeres redegørelse og vurdering af påvirkning på svenske kystvandområder. Nærmeste udpeget vandforekomst er ydervandområdet "Del av S Öresunds utsjövatten", hvor målsætninger om god kemisk tilstand gælder. Der er ikke god kemisk tilstand i vandområdet grundet forekomst af bromerede diphenylethere (BDE) og kviksølv i fisk, hvilket er anslået af den svenske vandmyndighed at skyldes atmosfærisk deposition.</i></p> <p><i>Det er kun vandområdet "Del av S Öresunds utsjövatten" der er vurderet relevant at behandle i afsnit om vandrammedirektivet, da afstanden til vandområderne "S Öresunds kustvatten" og "Höllviken" er hhv. ca. 10 og 14 km fra det østligste punkt af vindmølleområdet, og derfor ikke er i nærhed af forundersøgelsesområdet. Dertil vil de herskende strømforhold, der løber i nord- og sydgående retning i området omkring Aflandshage Vindmøllepark, minimere risikoen for betydelig sedimentspredning mod øst. Eventuelle påvirkninger på kemisk og økologisk tilstand vil derfor være af langt mindre betydning i de svenske kystnære vandområder end påvirkninger på vandområdet "Del av S Öresunds utsjövatten". Det kan afvises at anlægsaktiviteter vil forringe den kemiske tilstand eller forhindre målopfyldelse i vandområdet "Del av S Öresunds utsjövatten" og derfor vurderes det også at gælde for den kemiske og økologiske tilstand for vandområderne "S Öresunds kustvatten" og "Höllviken".</i></p> <p><i>Det er vurderet, at det svenske kystvandsområde "Del av S Öresunds utsjövatten" mod øst ikke vil blive påvirket af suspenderet sediment fra vindmølleområdet og klappaktiviteter i sådan en grad, at det kan påvirke den kemiske tilstand i kystvandsområdet. Vurderingen hviler på, at der er påvist et lavt indhold af miljøfarlige stoffer i sedimentet i forundersøgelsesområdet, at suspensionen fra anlægsarbejdet af vindmøllerne vil være kortvarig og hovedsageligt vil spredes i en nord- og sydgående retning og dermed ikke mod øst, hvor de svenske vandområder ligger, og at der samtidig vil være en høj fortynding i de store vandmasser inden for forundersøgelsesområdet. Derfor vil</i></p>	<p>Energistyrelsen har ingen yderligere bemærkninger.</p>

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
	<p><i>suspension af sediment under anlægsaktiviteterne ikke frigive eller sprede miljøfarlige stoffer hverken i de danske eller svenske kystvandsområder i en sådan grad, at det vil medføre overskridelser af EU fastlagte miljøkvalitetskrav og dermed påvirke den kemiske tilstand i de målsatte vandforekomster.</i></p> <p><i>Det er samlet vurderet, at anlægsaktiviteterne i forbindelse med opførelsen af Aflandshage Vindmøllepark ikke vil forringe tilstanden eller være til hinder for målopfyldelsen i vandområdet "Del av S Öresunds utsjövatten".</i></p>	
<p>Høringsvar September 2022: VKL er bekymret for, at de kumulative påvirkninger fra by- og havneudviklingsprojekter samt øvrige vindmølleprojekter vil påvirke iltforholdene i svenske kystvande samt i Østersøen.</p>	<p><i>I miljøkonsevensrapportens kapitel 11.3.2 beskrives påvirkningen på iltforholdene i området som følge af etableringen af Aflandshage Vindmøllepark. Det vurderes at påvirkningen på iltforholdene, grundet det lave indhold af organisk stof i det udgravede sediment vil være ingen eller lille. Iltkoncentrationen i området er høj og stabil året rundt. Hvis der optræder en lille påvirkning vil den være kortvarig og lokal omkring anlægsaktiviteterne og vil således være uden betydning for de marinbiologiske processer og organismer.</i></p> <p><i>Kumulative påvirkninger af iltforholdene vil kun være relevant i forhold til andre anlægsaktiviteter der finder sted samtidig med anlægget af Aflandshage Vindmøllepark. Grundet den lokale, kortvarige og lille potentielle påvirkning af iltforholdene omkring Aflandshage Vindmøllepark vurderes de potentielle kumulative virkninger at være ubetydelige.</i></p>	<p>Energistyrelsen har ingen yderligere bemærkninger.</p>
<p>Høringsvar September 2022: VKL mener, at når der skal udføres anlægsarbejder i et klapområde som er benyttet af Lynetteholmprojektet, bør der foretages nye sedimentanalyser og der bør implementeres afværgeforanstaltninger for at sikre svenske vandområder mod påvirkning.</p>	<p><i>Der er, jf. miljøkonsevensrapportens kapitel 10.2.1 samt baggrundsrapporten for sedimentanalyser/sedimentkvalitet, udtaget sedimentprøver af de øverste lag af havbunden i forundersøgelsesområdet og analyseret for miljøfarlige forurenende stoffer. Koncentrationerne af stoffer i samtlige prøver var under det nedre aktionsniveau.</i></p> <p><i>Det forudsættes, som beskrevet i miljøkonsevensrapporten, at sedimentet fra klapningen i relation til Lynetteholm og andre eventuelle sammenfaldende klapninger vil skulle overholde klappingskriterierne og dermed at det tilførte sediment ikke vil indeholde miljøfarlige forurenende stoffer på et niveau der overstiger de øvre aktionsniveauer, hvorfor den kumulative påvirkning fra en eventuel klapning af sediment fra anlægsarbejderne til Aflandshage Vindmøllepark forventes at være uændret.</i></p>	<p>Energistyrelsen har ingen yderligere bemærkninger.</p>

(L)

Øvrige forhold

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
<p>Høringsvar Februar 2022: HAVS finder, at der skal indgås dialog med svenske erhvervsfiskeorganisationer. HAVS mener tillige, at også svenske fritidsfiskere påvirkes.</p>	<p>Bygherren har indledt dialog med danske fiskeriforeninger og -organisationer og planlægger også at invitere svenske organisationer til kommende møder.</p> <p>I miljøkonsekvensredegørelsen der det blevet redegjort for påvirkninger af rekreativt fiskeri, herunder også for svenske fritidsfiskere. Det er vurderet, at fritidsfiskere samlet set vil opleve en lille påvirkning i anlægsfasen og ingen påvirkning i driftsfasen.</p>	<p>Energistyrelsen har ingen yderligere bemærkninger.</p>
<p>Høringsvar Februar 2022: HAVS opridser de temaer i den svenske havplan, som er gældende i deres område Ö284, hvis grundlag skal opretholdes, herunder søfart syd for Øresundsbron og Fiskeri.</p> <p>Der peges tillige på risiko for negative kumulative påvirkninger på naturgrundlaget for Ö284 og Ö287.</p>	<p>I baggrundsrapporten for sejladsikkerhed beskrives det, at der <i>ingen</i> væsentlige påvirkninger vil være på sejladsikkerheden som følge af etableringen af Aflandshage Vindmøllepark. Denne vurdering omfatter blandt andet også TSS Falsterbo som er hovedtrafikåren ind i Ö284 hvorfor vurderingerne også er gældende for søfarten ind og ud af dette havplansområde.</p> <p>Erhvervsfiskeriet i området er beskrevet i miljøkonsekvensrapportens kapitel 16.1 og nærmere bestemt er det svenske fiskeri beskrevet i 16.1.2.2 (og den samlede påvirkning opsummeret i kapitel 20.14). Beskrivelserne og derfor også vurderingerne af påvirkningerne på fiskeriet i svensk farvand er begrænset til kvadraterne ICES 39G2 og ICES 40G2. Det er kun den meget lille del af det vestligste hjørne af Ö284, der ligger indenfor ICES 39G2. Vurderingen af påvirkningerne på erhvervsfiskeriet indenfor ICES 39G2 er begrænset til påvirkningerne i og omkring vindmølleområdet, samt den sydlige del af kabelkorridoren.</p> <p>Påvirkningen på erhvervsfiskeriet i disse områder er for alle fangstmetoder vurderet som <i>ingen</i> eller <i>lille</i> og geografisk begrænset til området umiddelbart omkring forundersøgelsesområdet. Dertil kommer det, at fiskeriets ressourcer i området ikke påvirkes, da der <i>ingen</i> væsentlige påvirkninger vil være på fiskebestandene i området.</p> <p>Den store afstand til Ö284 medvirker, at der <i>ingen</i> påvirkninger vil være på fiskeriet indenfor dette havplansområde.</p>	<p>Energistyrelsen har ingen yderligere bemærkninger.</p>

Resumé	Bygherres bemærkninger	Myndighedens bemærkninger
	<p>Potentielle grænseoverskridende påvirkninger på naturen i Østersøen opsummeres i miljøkonsekvensrapporten kapitel 20. Det vurderes at Aflandshage Vindmøllepark, med afværgeforanstaltninger under nedramning af monopælsfundamenter, kan etableres uden væsentlige grænseoverskridende påvirkninger på naturgrundlaget i området. For mere uddybende svar på Havs- og vattenmyndighedens øvrige Natura 2000 relaterede bemærkninger for havplansområderne, refereres der til besvarelserne af disse tidligere i dette høringsnotat.</p>	
<p>Høringsvar Februar 2022: Lomma Kommun (LK) savner miljøvurdering ift. kriseberedskab og håndtering af udslipsulykker.</p>	<p>Håndteringen af ulykker mv. er behandlet på HAZID workshopen, som er afrapporteret i Hazid baggrundsrapporten (DNV-GL 2021, Hazard identifikation og kvalitativ risiko evaluering af sejladsikkerhed).</p>	<p>Energistyrelsen har ingen yderligere bemærkninger.</p>
<p>Høringsvar Februar 2022: EOLUS konstaterer, at Sjollen OFW ikke indgår blandt projekterne som er vurderet sammen med Aflandshage.</p>	<p>For at kunne udarbejde vurderinger af kumulative påvirkninger er der behov for kendskab til anlægsmetoder og tidsrum for de øvrige projekter, hvilket kræver at disse har en vis modenhed i deres planlægning. De projekter, som indgår i de samlede vurderinger af kumulative påvirkninger, er udvalgt på baggrund af indbyrdes afstande, samtidighed og sammenfald af påvirkningstyper. Projekterne er udvalgt i samarbejde med myndighederne. Sjollen OFW er ikke blevet inkluderet, da projektet stadig er i tidlig udvikling og der derfor mangler præcise oplysninger for at kunne vurdere kumulative påvirkninger.</p>	<p>Energistyrelsen har ingen yderligere bemærkninger.</p>